

FLERÅRSPLAN FÖR ÅR

2024-2026

FALKÖPINGS KOMMUN

Innehållsförteckning

INLEDNING

Framtidstro i en osäker tid	4
Kommunens uppdrag och organisation	6

VISION, MÅL OCH STYRNING

Vision, mål och styrning	7
- Skapa förutsättningar för ett hållbart Falköping	8
- Skapa förutsättningar för ett attraktivare Falköping	9
- Skapa förutsättningar för ett näringsliv som utvecklas	10
- Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserad styrning	11
Kommunens uppföljningsarbete	12

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Budgetprocessen i Falköpings kommun	13
Befolkningsutveckling	14
Demografi- och resursfördelningsmodell	15
Personalplanering	16
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	22
Skatteprognos för perioden år 2024-2026	24
Beräkningsunderlag för perioden år 2024-2026	25
Känslighetsanalys	27

EKONOMISKA UNDERLAG

Resultatbudget för år 2024-2026	29
Balansbudget för år 2024-2025	30
Finansieringsbudget för år 2024-2026	31
Driftsbudget för år 2024-2026	32
Nämndernas budgetramar för år 2024-2026	34
Investeringsbudget för år 2024-2028	36
Taxefinansierade investeringar VA för år 2024-2028	37
Större investeringsprojekt för år 2024-2028	38

ÖVRIG INFORMATION

Koncern	40
---------	----

Framtidstro i en osäker tid

De senaste åren har präglats av en osäker omvärld och oförutsedda händelser. I mars år 2020 lamslog pandemin en hel värld och förändrade vårt sätt att leva. I februari år 2022 startade Ryssland ett anfallskrig mot Ukraina som har fått påtagliga konsekvenser också i Sverige. Det handlar om hög inflation, snabbt stigande livsmedelspriser och räntor samt svårigheter att få leveranser av vissa varor.

Dessa händelser påverkar både Falköpings kommun och våra invånare. De kommande åren kan vi se ekonomiska utmaningar genom ökade kostnader, inflation och en sjunkande konjunktur.

När omvärlden är osäker är det dock viktigt att våga ha framtidstro och att sätta ut en stabil kurs trots osäkra prognoser. Denna budget är framtagen i en tid där de ekonomiska förutsättningarna är osäkra och nämnderna är påverkade av betydande kostnadsökningar. Vårt fokus i denna budget har därför varit att ge våra verksamheter stabila förutsättningar för nästkommande år och i så stor omfattning som möjligt mildra effekterna av konjunkturläget. Det gäller att ha ett långsiktigt perspektiv och kunna vara uthållig om lågkonjunkturen blir lång och djup.

Barn och ungas uppväxtvillkor

I vår kommun ska alla barn och unga kunna ha en trygg och god uppväxt. En avgörande del i detta är att skolans verksamhet ligger i framkant så att alla barn, oavsett bakgrund, ska rustas för framtiden och att kunna förverkliga sina drömmar. Det är viktigt att alla barn och unga blir sedda och ges möjligheter till att lära och utvecklas efter sin egen förmåga. Härutöver handlar det också om att prioritera förebyggande tidiga insatser som kan stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer. För morgondagens kompetensförsörjning är skolan en viktig nyckel och behöver därför ges goda möjligheter att främja fler trygga och självständiga individer.

En landsbygd som är livskraftig

Falköping är till ytan en av de största kommunerna i Västra Götaland. Kommunen ska präglas av livskraftig landsbygd där det finns goda förutsättningar för boende och företagande i hela kommunen. Alla orter ska vara attraktiva och i arbetet med att utveckla hela vår kommun blir det pågående arbetet kring att ta fram en ny landsbygdsstrategi viktigt. Tillsammans med invånare, föreningar och näringsliv, som har ett stort engagemang för deras respektive ort, ska vi ta fram en landsbygdsstrategi som skapar förutsättningar för att hela kommunen ska kunna vara än mer livskraftig.

Fler Falköpingsbor i arbete

Falköpings kommun byggs stark av hårt arbetande människor och växande företag. Både nya och befintligt satsande företag skapar nya arbetstillfällen, tillväxt och ökat välbefinnande. Vi kan se att omläggningen av arbetsmarknadspolitiken som gjordes för ett antal år sedan nu börjar få effekt och arbetslösheten i kommunen är den lägsta på decennier. En stor utmaning är dock att det fortfarande finns många falköpingsbor som saknar ett jobb att gå till samtidigt som flera företag vill anställa och söker efter personer med rätt kompetens. Här blir en avgörande faktor att utveckla matchning och stöd där vår förmåga att erbjuda utbildningar som leder till arbete ställs på sin spets. Det handlar både om att kunna möta näringslivets kompetensförsörjningsbehov och att kunna tillgodose att våra egna verksamheter kan fortsätta fyllas på med nya engagerade och utbildade medarbetare som vill bidra till att våra verksamheter håller en hög kvalitet för våra kommuninvånare.

En grönare och tryggare kommun

Trygghet är något som skapas genom sammanhållning och tillit. Den växer med en ökad inkludering och gemenskap. Samtidigt handlar trygghet i dessa dagar också om att kunna möta klimatförändringarna och ha en offensiv politik för att minska utsläppen.

Det effektivaste sättet att hindra människor från att rekryteras in på den kriminella banan är att de har en god utbildning, ett jobb att gå till och ett socialt sammanhang som ger en meningsfull fritid. Områdesbaserat arbete blir en viktig nyckel för att kunna skapa de sociala sammanhangen som stärker sammanhållningen och tilliten mellan oss människor.

I Falköpings kommun har vi antagit en offensiv klimatstrategi där målsättningen är att vara en fossilfri kommun år 2030. För detta kommer det krävas ett hårt och gediget arbete med både långsiktighet och tydlighet, eftersom de beslut och det liv vi lever i dag har en påverkan på kommande generationer. Det avtryck vi gör, kommer andra att få leva med. Därför behöver vi alla i samhället; kommun, näringsliv, civilsamhälle och invånare ta hänsyn till miljön i våra beslut, val och handlingar. Det är tillsammans som vi skapar grunden för en grön och hållbar utveckling av vår kommun.

Kraft och vilja att leda

Det är dessa fem prioriterade områden vi i den styrande koalitionen väljer att fokusera på för att fortsätta utveckla kommunen: *Barn och ungas uppväxtvillkor, livskraftig landsbygd, arbetsmarknad, klimat och trygghet.*

I osäkra tider blir det än viktigare att prioritera och fokusera på det som gör bäst nytta för Falköpingsborna. En kommunal ekonomi och verksamhet handlar ofta om att gasa och bromsa. Bromsa för att hantera kostnadsökningar och samtidigt kunna gasa för att kunna utveckla och förbättra för dem vi är till för.

Under nästa år är vår ekonomi ansträngd och vi går in i en tid där det i högre utsträckning handlar om att bromsa snarare än att gasa. Detta är något som kräver både kraft, vilja och mod att välja bort och fatta beslut som samtidigt är kloka och långsiktiga. Det politiska ledarskapet kommer att sättas på prov och en politisk ledning som är tydlig, modig och handlingskraftig kommer vara avgörande för vår kommuns fortsatta framgång.

Vi i den styrande politiska koalitionen fortsätter med denna budget att visa på ett tryggt ledarskap med ordning och reda i ekonomin. Våra partier har skilda ideologiska utgångspunkter men förenas i viljan att utveckla och förbättra vår kommun genom ett pragmatiskt och respektfullt samarbete.

Med detta vill vi signalera framtidstro i en osäker tid.

Adam Johansson (M)
Karola Svensson (C)
Göran Gynnemo (KD)
Erik Kyrkander (V)
Martin Johansson (L)
Anders Blom (MP)

Kommunens uppdrag och organisation

Kommunens uppdrag

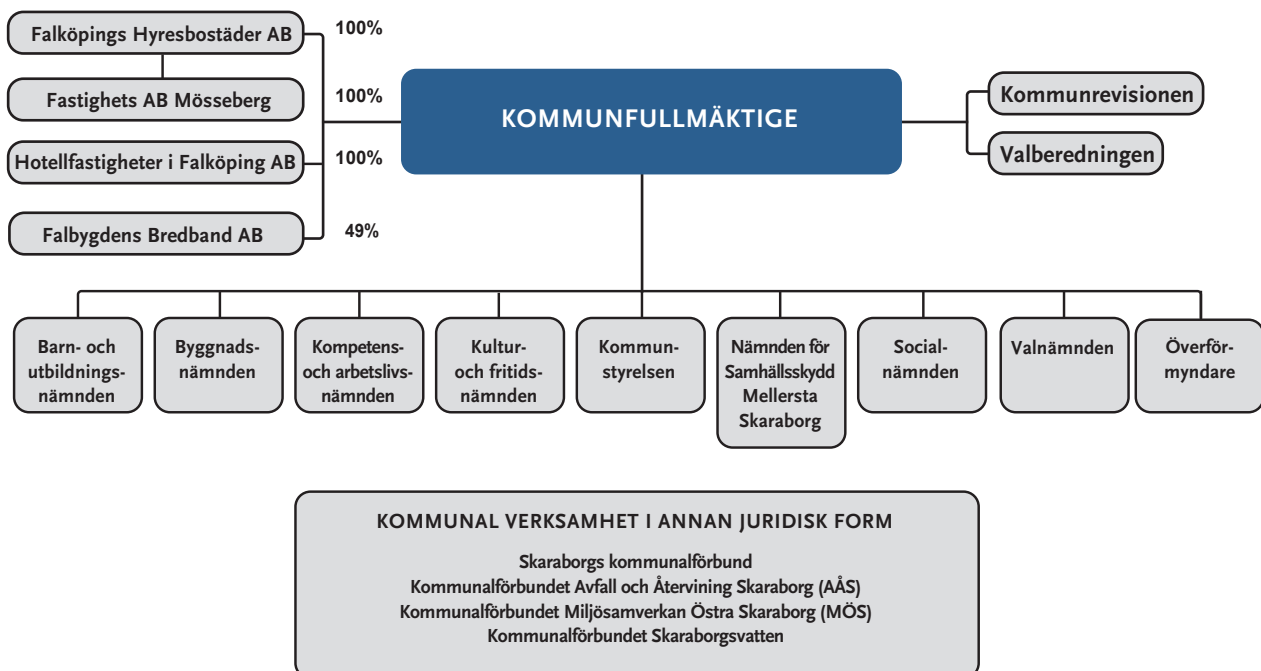
Falköpings kommun har ansvar för viktiga samhällsfunktioner som en del av den service som samhället ger till sina medborgare. Kommunens verksamheter styrs till stor del av kommunallagens bestämmelser där det framkommer att kommunen ansvarar för barnomsorg, utbildning, socialtjänst och äldreomsorg liksom ansvaret för planering av bostäder, hälsoskydd, miljöskydd och räddningstjänst.

Centralt i kommunallagen är att kommunen genom sitt självstyre får bestämma vad den ska arbeta med och i vilken omfattning, men allt måste ta sin utgångspunkt i att kommunen är till för medborgaren. Syftet är att omsätta och nå nationella krav, statliga och kommunala mål. Kommunen som huvudman fördelar olika ansvarområden tillsammans med budget ut till nämnderna.

Organisation

Förutom traditionell kommunal förvaltningsform bedrivs kommunal verksamhet även i annan juridisk form. Falköpings kommun äger 100 procent av Falköpings Hyresbostäder AB och Hotellfastigheter i Falköping AB. Dessutom äger kommunen 49 procent av Falbygdens Bredband AB, resterande 51 procent ägs av Local Connect i Falköping AB.

Vidare ingår Falköpings kommuns verksamhet avseende avfall och miljötillsyn inom kommunalförbundet Avfall och återvinning Skaraborg (AÅS) samt Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS)

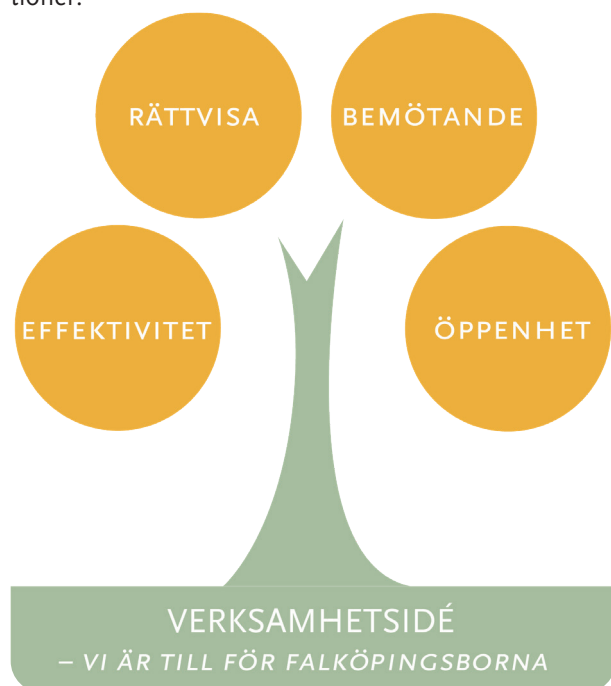

Vision, mål och styrning

Kommunens vision - Det Goda Livet

Det Goda Livet är kommunens vision om det hållbara samhället, ett samhälle i balans och harmoni, även för kommande generationer. Det Goda Livet bygger på allas lika värde och på samhällsaktiva invånare. Livskvalitetsfrågorna värnas för att öka välbefinnandet och trivseln för invånarna i Falköpings kommun.

Det finns tydliga kopplingar mellan delaktighet, inflytande och hälsa. När enskilda individer och grupper får möjlighet att påverka sin livskvalitet och utvecklingen av samhället i stort, uppstår en känsla av medskapande som bidrar till meningsfullhet. Meningsfullhet är avgörande för att skapa det goda livet för Falköpings kommuns invånare. Falköping tar ansvar för en gemensam framtid och en hållbar utveckling. Kommunen vill skapa det goda livet för kommunens invånare och för kommande generationer.

Viljan är att driva en förändringsprocess där kommunen går före i utvecklingen av ett hållbart samhälle, där naturens och de mänskliga resurserna används medvetet och balanserat. Ekologin sätter ramarna och villkoren med planetens absoluta gränser, ekosystem och naturens resurser. Ekonomin är ett medel för att skapa social hållbarhet. Det är själva målsättningen med det dynamiska och rättvisa samhället där de mänskliga behoven uppfylls.

Kommunen ser ett tydligt samband mellan hållbara satsningar och den lokala utvecklingen. Falköping ska vara en bra kommun att besöka, bo och verka i – nu och i framtiden. Kommunen som organisation är till för Falköpingsborna och strävar efter att alla ska behandlas rättvist och lika, att relationer kännetecknas av öppenhet, respekt och ett gott bemötande, att goda resultat uppnås genom effektivitet, tillit och samverkan.

Agenda 20230

Kommunens vision om det goda livet, med de tre hållbarhetsdimensionerna, samt de prioriterade målen hänger tätt ihop med FN:s Agenda 2030.

Agenda 2030 består av 17 globala mål för hållbar utveckling. Dessa syftar till att utrota fattigdomen, stoppa klimatförändringarna samt skapa trygga och fredliga samhällen. Genom att koppla de globala målens ikoner till kommunens övergripande mål stärks styrkedjan. Agendan ska tillsammans med kommunens övergripande mål, det lokala målet om fossilfrihet år 2030 samt kommunens klimatstrategi vara styrande för att kommunen långsiktigt ska kunna leverera välfärd till invånarna.

Arbetet med att utveckla kommunens arbete med hjälp av Agenda 2030 fortsätter. Flera av de utmaningar kommunen ställs inför är komplexa och agendan kan vara ett verktyg för att sortera, prioritera hitta synergieffekter och följa upp resultatet av det arbete kommunen gör.

Politisk prioritering

I förarbeten till flerårsplan för år 2024-2026 har politiken identifierat följande fokusområden:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Livskraftig landsbygd
- Arbetsmarknad
- Klimat
- Trygghet

Skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping

I Falköpings kommun skapas det goda livet tillsammans genom tron på att framtiden går att utveckla och förbättra.

En socialt hållbar kommun utgår från alla människors lika värde och mänskliga rättigheter. Verksamheterna i Falköpings kommun ska genom en bred samverkan utveckla ett hållbart och dynamiskt samhälle.

Ledord i mål 1:

- Uppväxtvillkor
- Samverkan
- Delaktighet
- Trygghet

I arbetet med social hållbarhet ska kommunen prioritera förebyggande och tidiga insatser för att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer. Kommunens verksamheter ska samarbeta med varandra och med externa parter för att skapa goda och trygga uppväxtvillkor för barn och unga, samt goda livsvillkor för kommuninvånarna genom hela livet.

Kommuninvånarnas inträde på arbetsmarknaden är avgörande för en hållbar arbetsmarknad och ett socialt hållbart samhälle. Kommunen ska verka för att skapa goda förutsättningar för en långsiktig och gynnsam verksamhet för utbildning och etablering på arbetsmarknaden. Kommunen ska skapa förutsättningar för en meningsfull sysselsättning och fritid för sina invånare.

Kommunövergripande mätbarhet i mål 1

Inskrivna barn i förskola i kommunal och fristående regi (andel i %)
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)
Andel elever som uppnår gymnasieexamen inom tre år respektive fyra år
Genomströmning VUX
Kommunala aktivitetsansvaret (KAA)
Antal klienter i ekonomiskt bistånd
Antal klienter på ekonomiskt bistånd som avslutats till arbete/studier
Andel 7-25 år som deltagit i idrottsaktivitet i RF-ansluten förening
Antal utlån Fritidsbanken

Skapa förutsättningar för ett attraktivare Falköping

Falköpings kommun ska vara en bra plats att bo, verka och leva på – en plats där invånare känner stolthet och trygghet.

För att stärka attraktiviteten är det avgörande att kommunen är en bra plats att bo, verka och leva på. Kommunen vill stärka sitt platsvarumärke för att vara

attraktiv för invånare, näringsliv och civilsamhälle. Kommunen verksamheter ska samverka med varandra och med externa parter för att stärka positionen och öka attraktiviteten.

Kommunens verksamheter ska samverka för att uppfylla Falköpings kommuns åtaganden i den antagna klimatstrategin, med ett övergripande mål om att vara en fossilfri kommun år 2030. Falköpings kommuns värden i form av naturskönt boende ska samspela med kommunal service, handel och kommunikationsmöjligheter. Naturvärden, den biologiska mångfalden och naturresurser skapar en livskraftig Falköpings kommun när de tas tillvara på och utvecklas.

Falköpings kommun ska stärka attraktiviteten genom fortsatta satsningar på infrastrukturen.

Kommunens verksamheter ska ha en god tillgänglighet med hög service och gott bemötande.

Ledord i mål 2:

- Kommunal service
- Livskraftig landsbygd
- Klimat
- Boendemiljö

Kommunövergripande mätbarhet i mål 2

Inflyttning till Falköpings kommun

Utflyttning från Falköpings kommun

Gästnätter i kommunen

Tillgängliga tomter/mark

Skapa förutsättningar för ett näringsliv som utvecklas

*Falköpings kommun –
En drivande aktör.*

Falköpings kommun ska vara och upplevas som en kreativ och drivande kommun som skapar goda förutsättningar för nya etableringar och utveckling för befintliga företag.

Kommunen ska vara en aktiv part i utvecklingsarbetet

av näringsliv och arbetsmarknad genom ett gott bemötande och hög service. Kommunens verksamheter ska stärka och stimulera arbetsgivares möjligheter att ta ett socialt och hållbart ansvar i samhället.

Falköpings kommun ska verka för att fler ska komma i arbete och nå egen försörjning. För att möta efterfrågade och framtida kompetensbehov är det avgörande att kommunens verksamheter samarbetar tillsammans och med externa parter. Genom samarbete vill kommunen identifiera kompetensbehov och stimulera kompetensförsörjning för att stödja individen och det lokala näringslivets framgång och utveckling.

Ledord i mål 3:

- *Samarbete*
- *Kompetensförsörjning*

Kommunövergripande mätbarhet i mål 3

Näringslivsrankning
Insikten (SKR)
Antal nyetablerade företag
<i>Arbetslöshet Arbetsförmedlingen</i>
<i>Tillgängliga arbetstillfällen Arbetsförmedlingen</i>
<i>6-månaders uppföljning av avslutade elever från yrkesutbildning VUX</i>

Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserad styrning

Kommunen verksamheter är till för kommuninvånaren, tillsammans ska verksamheterna bidra till visionen Det goda livet.

Kommunen ska vara en väl fungerande serviceorganisation med ansvar till Falköpings kommuns invånare. Kommunen ska samarbeta kring resurser för att efterleva

de lagkrav, syften, uppdrag och behov som finns från samhälle, kommun och myndighet. En verksamhet som styrs av behov och syften skapar hög kvalitet genom att utföra rätt åtgärder på rätt sätt och uppnår de avsedda resultaten med tilldelade resurser.

En god kvalitet i kommunorganisationen börjar med nöjda medarbetare och goda arbetsmiljöer. Det skapar förutsättningar för en arbetsgivare och organisation som utvecklas och förnyas utefter de behov som finns. Det utgör grunden för verksamheternas möjligheter att arbeta för kommunens mål och att skapa förutsättningar för:

- ett socialt hållbart Falköping,
- ett attraktivare Falköping
- och ett näringsliv som utvecklas.

Kommunens verksamheter ska genomsyras av en tillitsbaserad kultur som balanserar behovet av uppföljning med förtroende för medarbetarens kompetens. Det tillitsbaserade klimatet börjar med dialoger och delaktighet mellan politiker, chefer och medarbetare. Tillsammans skapas en bra arbetsmiljö

för medarbetarna och effektiva verksamheter med god kvalitet för kommuninvånarna.

Tillitsklimatet förutsätter att medarbetare, chef och politiker arbetar för verksamheternas bästa, mål och uppdrag

Ledord i mål 4:

- Attraktiv arbetsgivare
- Bra arbetsmiljö
- Uppföljning

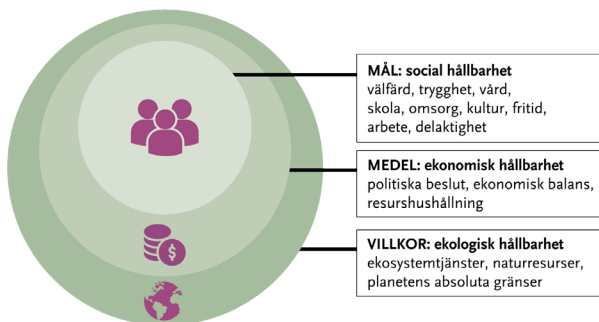
Kommunövergripande mätbarhet i mål 4

Sjukfrånvaro

Nyttjad friskvård

Kommunens uppföljningsarbete

Flerårsplanen syftar till att mål och ambitioner ska samspela med de resurser som kommunen råder över. Samtidigt syftar flerårsplanen till att få bättre framförhållning och beredskap för verksamhetsförändringar som kommer att bli nödvändiga.

Uppföljningsarbete

Kommunen ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet utifrån lagar, nationella och lokala politiska mål, kommunala styrdokument och ekonomisk tilldelning genom budget.

En framgångsfaktor är att skapa en fungerande styrkedja som binder ihop de olika nivåerna i den kommunala organisationen från kommunfullmäktiges vision till verksamheterna, och tillbaka till kommunfullmäktige. Mer om kommunens styrkedja finns att läsa i styrdokumenterna Policy och Riktlinjer för verksamhets- och ekonomistyrning.

Detta kräver ett systematiskt arbete med mål- och resultatstyrning genom uppföljning utifrån helhet och analys av resultat. Kommunen har initierat och påbörjat ett utvecklingsarbete för att få en gemensam struktur i uppföljningsprocessen. Arbetet är långsiktigt och ska bidra till en ökad samsyn och systematik samt skapa förutsättningar för en helhetsbild och ökad delaktighet i arbetet. Uppföljning av kommunens fyra övergripande mål görs som en samlad bedömning av måluppfyllelse och baseras bland annat på nämndernas analyser av måluppfyllelse, trender och utfall för indikatorer, uppföljning av strategier och andra styrdokument samt effekter av olika insatser. Syftet är att få en så övergripande och trovärdig bild som möjligt av hur kommunen klarar sitt uppdrag och vilken effekt olika kommunala satsningar har. Vid resultatredovisning presenteras bedömning av måluppfyllelse följt av identifierade utvecklingsområden.

Vidare ska nämnderna i sina verksamhetsplaner förutom att ta fram ekonomiska underlag och bryta ner de fyra övergripande mål till nämndsmål ska nämnderna även presentera en verksamhets- och personalplanering samt ekonomiska förutsättningar. Dessa tre tabeller ska i verksamhetsplanen harmonisera för att uppnå en följsam verksamhet. Nämnderna ska sedan i kommande verksamhetsrapporter under år 2024 även göra uppföljning och analys utifrån dessa tre tabeller tillsammans med en målanalys och ekonomiska rapporter. Eventuella avvikelser i verksamhets- och personalplanering eller ekonomiska förutsättningar bör även ge avvikelser på det ekonomiska resultatet eller nämndens mål.

Denna förändring syftar till att kvalitetssäkra nämndens uppföljning och analys, vilket ökar tilliten och förtroendet för styrkedjan samtidigt som nämnder och förvaltningar har tillgång till välgrundade underlag utifrån verksamhetens nuläge.

Mer information om kommunens budgetprocess och uppföljningsarbete finns att läsa i styrdokumentet Riktlinjer för verksamhets och ekonomistyrning på falkoping.se

Budgetprocessen i Falköpings kommun

Budgetprocess

Falköpings kommuns budgetprocess utgår ifrån gällande flerårsplan, utifrån dessa tas planeringsförutsättningar fram för kommande flerårsplansperiod. I planeringsförutsättningarna uppdateras omvärldsanalysen, justering av resurser baserat på demografi och prisutveckling. Utifrån planeringsförutsättningarna tas budgetförutsättningarna för perioden fram inklusive preliminär drifts-/investeringsplan för kommande år.

Framräkandet av nya budgetramar utgår ifrån nästkommande år i flerårsplanen, hänsyn tas till politiska och verksamhetsmässiga beslut som påverkar innevarande och kommande år budgetram, exempel på detta är löneöversyner, justering av budgetramar kopplat till förändrade ansvarsområden med mera.

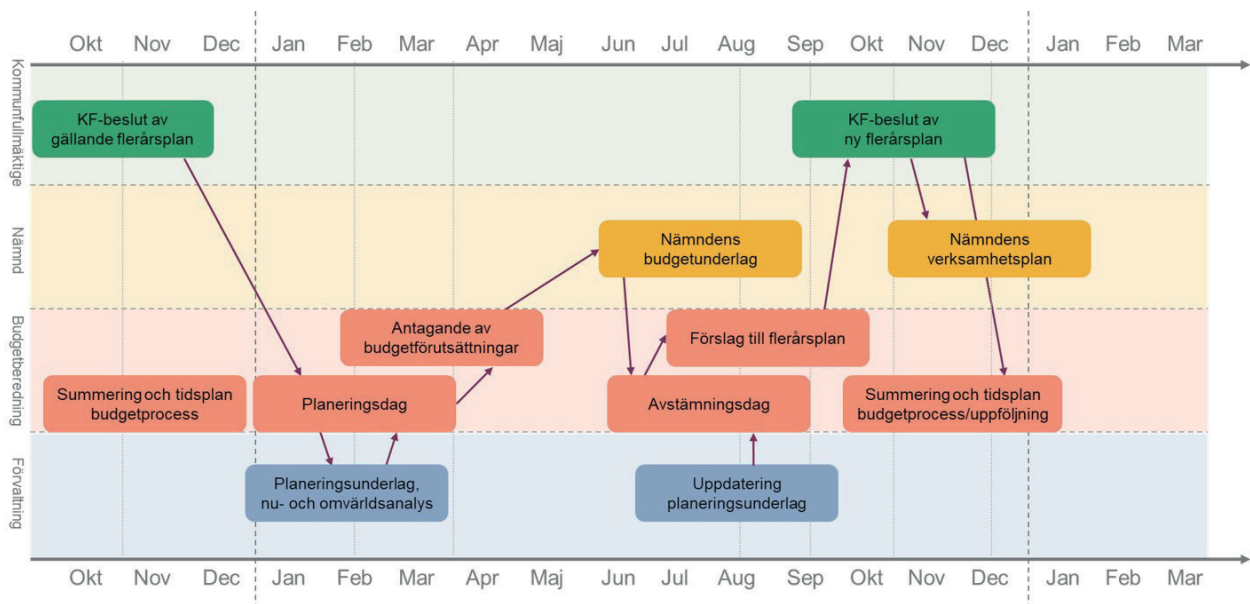
Justering görs utifrån resursfördelningsmodell, vidare görs justering för generella uppräknings baserat på prisindex för kommunal verksamhet, detta gäller samtliga kostnader/intäkter förutom statsbidrag, avgifter och kapitalkostnader. Kompensation ges i möjligaste mån för ökade resurser kopplat till lokalförändringar enligt gällande riktlinjer för lokalförsörjning. Justering av budgetramar görs även utifrån politiska förslag i budgetförutsättningarna.

Budgetförutsättningarna beslutas av Falköpings kommuns budgetberedning och skickas därefter ut till nämnderna för att fungera som grund till nämndens budgetunderlag. Nämndernas budgetunderlag tas fram av förvaltningen utifrån budgetförutsättningarna och beslutas av nämnd att överlämnas till budgetberedningen senast augusti månads utgång.

Utifrån detta material, samt uppdaterade skatteprognoser och prisindex, arbetar sedan respektive majoritet/opposition/parti ut förslag för flerårsplan för kommande tre års period. Flerårsplanen beslutas slutligen av kommunfullmäktige under hösten.

Nämndens verksamhetsram

Utifrån flerårsplanen ska varje nämnd ta fram en verksamhetsplan, inklusive mål och budget, för perioden. Nämnden har alltid rätt utifrån kommunfullmäktiges budgetram själva välja att fördela medlen inom nämnden. Dock ska nämnden kunna redovisa hur eventuella öronmärkta pengar till nämnden har hanterats i kommande uppföljningar och dialoger.

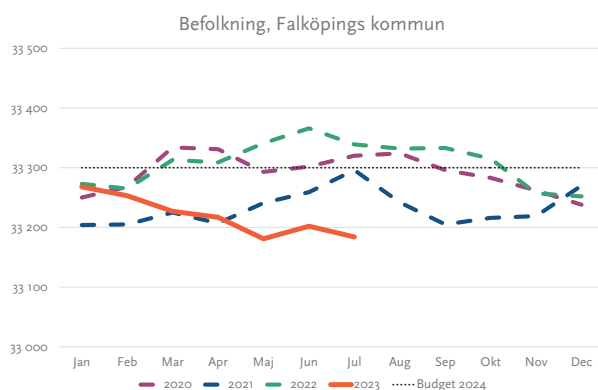

Budgetprocessen

Befolkningsutveckling

Falköping kommuns befolkningsutveckling har för de senaste fem åren i princip varit oförändrad kring 33 250 personer. I budgetförutsättningar beräknades befolkning till 33 300 personer vilket är 48 personer fler än utfallet per den 31 december 2022. Under år 2023 har befolkningsminskningen fortsatt främst kopplat till födelseunderskott och utflyttning. Inom kommunens olika tätorter är det främst Falköpings centralort som vuxit de senaste åren samtidigt som det bara är mindre justeringar på de övriga tätorterna. Den största minskningen är inom landsbygd, och landsbygd menas alla invånare som är boende, 200 meter eller mer, utanför ovanstående tätorter.

Påverkan på ekonomin

Varje ny invånare innebär cirka 50 000 kronor till 70 000 kronor i ökade inkomster för kommunen, i form av skatter eller statsbidrag, beroende på ålder och inkomst. Varje ny invånare i åldersspannet 1-18 år och över 80 år ger även ett tillskott i kostnadsutjämnningen samtidigt som personer mellan 19 och 79 år ger en minskad kostnadsutjämnning.

Samtidigt som en ny kommuninvånare innebär ökade intäkter kan den även bidra till ökade eller sjunkande kostnader för kommunen beroende på om behovet kan tillgodoses i nuvarande verksamhetsnivå. Ett exempel på detta är en barnfamilj som flyttar till en tätort där det finns utrymme för fler barn i nuvarande förskole- och grundskoleverksamhet bör kommunens kostnader inte öka utan istället även kan minska kostnaden per barn eller elev för berörd verksamhet.

DEMOGRAFI	UTFALL 31 DECEMBER				INNEVARANDE ÅR			FÖRUTSÄTTNINGAR FLERÅRSPLAN 2024-2026		
	2019	2020	2021	2022	BUDGET 2023	UTFALL 2022-12-31	Förändring	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Ålder vid årets slut										
0 år	397	374	332	332	351	332	-19	330	330	330
1 - 5 år	2 066	2 067	2 047	1 959	2 013	1 959	-54	1 896	1 857	1 835
6 - 15 år	4 151	4 127	4 165	4 117	4 175	4 117	-58	4 200	4 220	4 205
16 - 18 år	1 249	1 245	1 239	1 243	1 236	1 243	7	1 275	1 252	1 244
19 - 24 år	2 135	2 116	2 111	2 193	2 225	2 193	-32	2 225	2 200	2 233
25 - 64 år	15 984	15 947	15 941	15 894	15 847	15 894	47	15 801	15 827	15 721
65-79 år	5 117	5 180	5 245	5 263	3 661	5 263	10	5 211	5 228	5 238
80 - 89 år	1 776	1 788	1 781	1 826	2 745	1 826	-10	1 928	2 004	2 062
90 - år	371	394	409	425	1 047	425	-28	434	432	436
SUMMA BEFOLKNING	33 246	33 238	33 270	33 252	33 380	33 252	-128	33 300	33 350	33 400
Förändring	91	-8	32	-18						

Demografi- och resursfördelningsmodell

Falköpings kommuns demografi- och resursförmedlingsmodell ligger till grund för övergripande justering av budgetramar utifrån volymförändringar inom olika åldersklasser och påverkar i dagsläget Barn- och utbildningsnämndens och Socialnämndens budgetramar.

Resursfördelningen mellan åren baseras på förväntad befolkningsökning genom Statistiska centralbyråns (SCB) databas för framtagande av befolkningsutveckling inom respektive åldersklass och geografiskt område.

Detta innebär att nedanstående siffror i tabellen är teoretiskt beräknade, men ger ändå en fingervisning över hur demografin kommer att fördelas i kommunen under kommande år baserat på kommunens befolkningstillväxt. Modellen tar egentligen inte hänsyn till åldersnivåer för in- eller utflyttade medborgare till kommunen. Det är därför viktigt att detta stäms av emot verkligt utfall inför varje ny budgetprocess.

Resursfördelning

Stora budgetramjusteringar gjordes till år 2023 kopplat till den nedskrivning av befolkningsutveckling som gjordes. Även till budgetförutsättningarna gjordes ytterligare en nedskrivning till 33 300 personer för år 2023. På grund av minskat antal födda barn, samtidigt som befolkningsstorleken skrevs ner medförde detta stora justeringar inom resursfördelningen avseende 1-5 år till år 2024. Förändringen är även avstämd med Barn- och utbildningsförvaltningen och speglar verklig förändring.

Den stora justering inom de olika åldersgrupperna +65 år beror på ändring av hur åldersgruppen fördelas, detta har ingen påverkan på tidigare justering av resurser. Till år 2023 och framåt är det främst åldersgruppen 80-89 år som ökar i Falköpings kommun.

Totalt erhåller Socialnämnden budgetram om 3,4 miljoner kronor för år 2024 utifrån resursfördelningsmodellen, samtidigt som Barn- och utbildningsnämnden behöver återföra budgetram om 4,6 miljoner kronor till budgetberedningen.

RESURSFÖRDELNING (mnkr)												
	ÅR 2023			ÅR 2024			ÅR 2025			ÅR 2026		
Ålder vid årets slut	Befolk. avvikelse	Komp. volym	Ber. utfall	Plan 2024	Just. volym	Komp. volym	Plan 2025	Just. volym	Komp. volym	Plan 2026	Just. volym	Komp. volym
0 år	-19	-	-	330	-21	-	330	0	-	330	0	-
1 - 5 år	-54	3,4	9,4	1 896	-117	13,4	1 857	-39	4,6	1 835	-22	2,7
6 - 15 år	-58	10,2	16,6	4 200	25	-2,8	4 220	20	-2,4	4 205	-15	1,6
16 - 18 år	7	-3,0	-4,1	1 275	39	-6,0	1 252	-23	3,7	1 244	-8	0,8
19 - 24 år	-32	-	-	2 225	-0	-	2 200	-24	-	2 231	30	-
25 - 64 år	47	-	-	15 801	-46	-	15 827	27	-	15 821	-7	-
65-79 år	-11	-3,9	-3,4	5 211	0	-	5 228	17	-1,4	5 238	10	-0,7
80 - 89 år	-5	-9,3	-8,1	1 928	41	-3,4	2 004	76	-6,4	2 062	58	-4,2
90- år	-2	-1,6	-1,4	434	0	-	432	-3	0,2	436	4	-0,3
SUMMA BEFOLKNING	-128	-3,3	12,8	33 300	-80	1,1	33 350	50	-1,7	33 400	50	-0,2
Förändring				50			50			50		

Personalplanering

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är ett brett begrepp som innefattar att attrahera och rekrytera rätt kompetens, utveckla och behålla befintliga medarbetare och värna om goda avslut. Arbetet med strategisk kompetensförsörjning är en utmaning inom välfärdssektorn och det är en lika stor utmaning att utveckla och behålla befintliga medarbetare som att attrahera och rekrytera nya. Områden som arbetsmiljö, lön och organisatoriska faktorer har stor betydelse för kompetensförsörjningen. En god arbetsmiljö kan locka nya medarbetare till våra verksamheter men framförallt få befintliga medarbetare att trivas och vilja stanna kvar. Det handlar givetvis om den fysiska men även om den psykosociala arbetsmiljön. Även lönebildningen kan vara en faktor. Inte minst den lönestruktur som råder i konkurrens med övrig arbetsmarknad och närliggande kommuner.

Inom alla yrken är det viktigt att vidareutvecklas och få kompetensutveckling. Individens kompetens behöver utvecklas och fördjupas under hela det yrkesverksamma livet, dels för att kunna möta verksamhetens behov men kanske främst för att ge personlig stimulans, utmaning och meningsfullhet vilket bidrar till arbetsglädje. Medarbetare som redan finns i verksamheten och trivs är goda ambassadörer och en resurs i arbetet med att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

Som ett stöd för arbetet har SKR tagit fram nio strategier för kompetensförsörjning. Strategierna handlar om att vara en attraktiv arbetsgivare, att hitta nya lösningar och om ett hållbart arbetsliv. Att ta tillvara på och utveckla befintliga medarbetares kompetens kommer att vara avgörande framöver, liksom ett strategiskt arbete med omställning. Bilden nedan visar de nio strategierna uppdelade under de tre huvudrubrikerna; attraktiv arbetsgivare, nya lösningar och hållbart arbetsliv. Mycket av kommunens befintliga arbete med kompetensförsörjning följer flera av dessa strategier medan andra är utvecklingsområden. Som exempel kan nämnas det fortsatta arbetet med Tillitsbaserad styrning och ledning (TSL) där insatserna syftar till att stärka ledarskapet och utveckla och behålla våra medarbetare genom att ta till vara den kollektiva kapaciteten.

Attrahera

Att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare handlar om att kunna erbjuda goda anställningsvillkor, bra arbetsmiljö och attraktiva förmåner. Förmåner kan dels vara de som finns reglerade i centrala avtal men även lokala så som goda pensionsvillkor, semesterväxling, friskvårdsbidrag och olika hälsoaktiviteter. För att nå blivande medarbetare och synliggöra arbetsgivarerbjudandet krävs att kommunen som arbetsgivare hittar nya arenor och kommunikationsvägar. Detta görs genom att kommunen har attraktiva platsannonser, är synliga i olika sammanhang och

upplevs som en attraktiv arbetsgivare samt kan erbjuda meningsfulla och intressanta arbeten. Ett exempel på det är att några förvaltningar har påbörjat ett arbete med att vara mer uppsökande ut mot kommunens medborgare. Syftet med det är att mer aktivt marknadsföra kommunens olika yrken gentemot medborgarna. Detta riktar sig till både elever och studenter men även medborgare som gör omställning senare i arbetslivet. Det finns även ett etablerat samarbete mellan Skaraborgs kommuner som bygger på marknadsföring av Skaraborg som region.

Varje enskild medarbetare är en ambassadör för sitt yrke, sin arbetsplats och sin arbetsgivare. Genom att uppmärksamma goda resultat och lyfta fram positiva exempel stärks befintliga medarbetare i sitt ambassadörsskap och kommunen uppfattas som en attraktiv arbetsgivare. Det finns möjlighet för studenter att skriva sina examensarbeten utifrån kommunens verksamheter och det erbjuds VFU och andra typer av praktikplatser. För studenter som närmar sig examen finns möjlighet att delta i ett traineeprogram, d.v.s. kombinera studier med arbete utifrån studentmedarbetaravtalet. Detta riktar sig främst till studenter inom svårrekryterade områden så som ingenjörsutbildningar och socionomprogrammet.

Rekrytera

Rekrytering ska vara strukturerat och kompetensbaserat utifrån kommunens Riktlinje för rekrytering och tillhörande rekryteringsprocess. All rekrytering ska göras med hög kvalitet, bra återkoppling och gott bemötande som bidrar till att kommunens arbetsgivarvarumärke stärks. Målet är att rekrytera medarbetare som matchar nuvarande och framtida kompetenskrav genom en professionell rekryteringsprocess. Cheferna utbildas i processen och dess verktyg och det finns möjlighet till stöd i rekryteringsprocessen.

Ett sätt att göra yrken mer attraktiva kan vara att renodla arbetsuppgifter och tillsätta stödfunktioner. Det kan gälla yrken som lärare och vårdpersonal och på så sätt skapa förutsättningar för att använda befintlig kompetens rätt, skapa hållbart arbetsliv och nya yrkesroller. Dessa servicefunktioner kan öppna möjligheter för fler att komma in på arbetsmarknaden vilket bidrar till en social hållbarhet.

Vissa yrken i offentlig sektor identifieras som svårrekryterade utifrån tillgång och efterfrågan. En av dessa är undersköterskor vilket bland annat beror på att färre ungdomar söker sig till vård- och omsorgsprogrammet på gymnasiet. Denna yrkesinriktning attraherar dock personer som karriärväxlar senare i livet, men trots detta är behovet av undersköterskor större än tillgången. Tillgången på utbildade pedagoger inom utbildningssektorn är begränsat. Framförallt är det förskollärare, lärare år 4-6 samt fritidspedagoger som identifierats som bristyrken inom denna verksamhet. Utifrån rådande arbetsmarknadsläge finns ett ökat behov av en mer målgruppsanpassad annonsering. Det kan innebära att svårrekryterade tjänster marknadsförs i fler kanaler än de traditionella, det kan till exempel handla om sociala medier och andra digitala forum.

Utveckla

Som arbetsgivare bör kommunen ha en positiv inställning till och möjliggöra kompetensutveckling kopplat till verksamhetens behov, för att utveckla och behålla befintlig personal. För individen öppnar detta möjligheter till karriärutveckling inom organisationen vilket uppfattas som attraktivt. All form av kompetensutveckling ska ha en tydlig koppling mellan verksamhetens mål och den personliga utvecklingen. Inom organisationen finns ett antal karriär- och utvecklingsmöjligheter, till exempel:
inom vissa områden, till viss del på arbetstid delta i fortbildningar på eftergymnasial nivå, att få fördjupningsutbildningar inom yrkesområdet och att få karriärcoachning/omställningsstöd för den som önskar detta erbjuds internt via HR-avdelningen.

Det är viktigt att bibehålla och även i vissa fall utöka dessa möjligheter för att möta framtida behov. Särskilt inom yrkesområden där det krävs både grundutbildning, erfarenhet och fortbildning. Det kan vara yrken som speciallärare, specialpedagog och specialistsjuksköterskor vilka är grupper med hög andel beräknade pensionsavgångar de närmaste fem åren. Det är av största vikt att ha en framförhållning i detta arbete för att minska risken att sakna kompetens.

Ett gott ledarskap är av stor vikt för att verksamheterna ska kunna nå sina mål och bedriva verksamhet med god kvalitet och ha en god arbetsmiljö. Det är därför viktigt att chefer även fortsättningsvis får stöd och utvecklingsmöjligheter i sina uppdrag.

Den kommunövergripande arbetsgruppen för kommunal kompetensutveckling - KOKOS, har i uppdrag att samordna organisationens gemensamma utbildningsbehov. Genom att samordna kompetensutvecklingsinsatser blir det tids- och kostnadseffektivt men också möjlighet till kollegialt lärande och att bygga nätverk mellan yrkesgrupper och förvaltningar.

Behålla

Det är flera viktiga faktorer som bidrar till möjligheten att behålla organisationens medarbetare och dess kompetens. Det handlar om att erbjuda en god arbetsmiljö, meningsfulla och utvecklande arbetsuppgifter, gott ledar- och medarbetarskap, löneutveckling och attraktiva förmåner.

Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet är ett gemensamt ansvar på samtliga nivåer inom organisationen. Fortsatt arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön samt tidiga insatser och främjande arbete med friskfaktorer är viktigt att fokusera på och utveckla. Vid rapportering av hälsotal kommer ett ökat fokus ligga på frisktal och beräkningar för det som skapar hälsa i verksamheterna. Chefers arbetsmiljö och de faktorer som skapar hälsa behöver uppmärksammas i syfte att skapa förhållanden som bidrar till ett hållbart ledarskap. Falköpings kommun arbetar fortsatt med att implementera SKR:s avsiktsförklaring med åtgärder för friskare arbetsplatser. Samverkan med de fackliga organisationerna genom det befintliga samverkansavtalet är av betydelse för att arbetet med avsiktsförklaringen realiserar och blir en tydlig vägledning i praktiken.

I de medarbetarundersökningar som genomförts har Falköpings kommun haft höga resultat vad gäller medarbetarnas nöjdhet och engagemang. Detta bidrar till att stärka bilden av kommunen som en attraktiv arbetsgivare och sannolikheten ökar att medarbetarna väljer att stanna kvar i organisationen. Det är allas

gemensamma ansvar att arbeta för att bibehålla resultaten på denna höga nivå. Detta görs genom att lyfta goda exempel, lära av varandra, möjliggöra delaktighet och skapa meningsfullhet i vardagen för medarbetare och medborgare. Falköpings kommuns medarbetare ska inspireras och motiveras till arbetsinsatser som utvecklar verksamheten och leder till ökad måluppfyllelse. Goda insatser och resultat ska uppmärksammas och premieras på olika sätt.

Kommunen skapar genom friskvårdsbidrag/tid, eget gym, förmånscykel och personalaktiviteter förutsättningar för att medarbetarna ser rörelse och återhämtning som viktiga faktorer i livsstilen som bidrar till ett hållbart arbetsliv. Förmånerna är mycket uppskattade och det är angeläget att dessa får utrymme att utvecklas ytterligare dels ur ett attraktivitets-perspektiv men även utifrån att kunna behålla befintliga medarbetare i konkurrens med andra arbetsgivare. Befintliga aktiviteter skulle kunna kompletteras med till exempel inspirationsföreläsningar som erbjuds samtliga medarbetare.

Enligt diskrimineringslagen ska alla arbetsgivare arbeta förebyggande mot diskriminering. Under de kommande åren behöver kunskapsområdet Lika möjligheter synliggöras mer. Medvetenheten och kunskapen kring diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling och repressalier behöver ökas.

Lönebildningen ska bidra till att trygga kommunens kompetensförsörjning på kort och lång sikt. Falköpings kommun genomför löneöversyn årligen. Genom en välfungerande löneöversynsprocess med tydliga styrdokument, mål och lönekriterier kan vi upprätthålla konkurrensförmåga löner. Kommunen behöver även kontinuerligt bedriva ett strategiskt arbete kring lönebildning.

Under senaste året är det fler medarbetare som valt att gå ner i arbetstid med full avsättning till pension. Främst är det medarbetare inom vård, skola och förskola som nyttjat denna möjlighet. Detta innebär att fler arbetar längre vilket gynnar organisationen då viktig kompetens behålls i verksamheten.

Ökningen beror troligtvis på en kombination av flera faktorer, dels att man kan gå ned i arbetstid utan att det få negativa konsekvenser för individens tjänstepension men också det oroliga ekonomiska läget i samhället. Denna typ av förmåner är värdefullt för såväl individ som organisation och det är viktigt att se över och utveckla området, exempelvis genom att erbjuda inkomstförstärkning utifrån vissa förutsättningar.

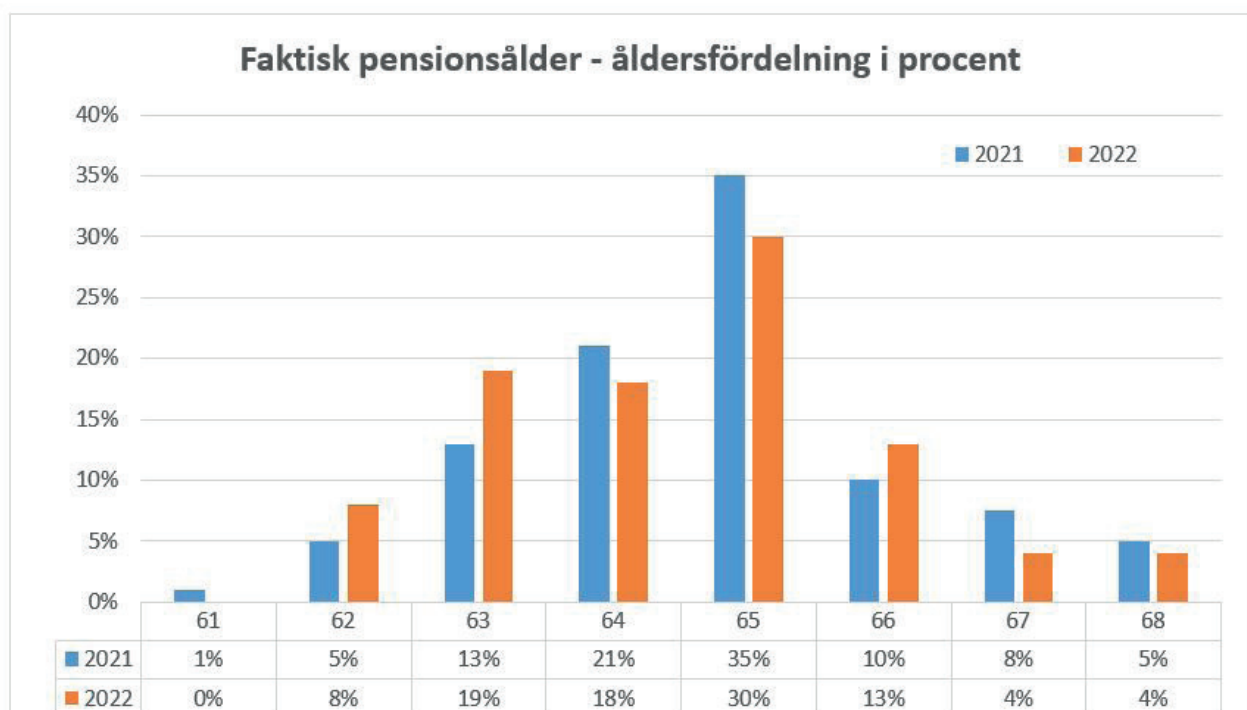
Avsluta

Det är flera viktiga faktorer som bidrar till möjligheten att behålla organisationens medarbetare och dess kompetens. Det handlar om att erbjuda en god arbetsmiljö, meningsfulla och utvecklande arbetsuppgifter, gott ledar- och medarbetarskap, löneutveckling och attraktiva förmåner.

Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet är ett gemensamt ansvar på samtliga nivåer inom organisationen. Fortsatt arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön samt tidiga insatser och främjande arbete med friskfaktorer är viktigt att fokusera på och utveckla. Vid rapportering av hälsotal kommer ett ökat fokus ligga på frisktal och beräkningar för det som skapar hälsa i verksamheterna.

Chefers arbetsmiljö och de faktorer som skapar hälsa behöver uppmärksammas i syfte att skapa förhållanden som bidrar till ett hållbart ledarskap. Falköpings kommun arbetar fortsatt med att implementera SKR:s avsiktsförklaring med åtgärder för friskare arbetsplatser. Samverkan med de fackliga organisationerna genom det befintliga samverkansavtalet är av betydelse för att arbetet med avsiktsförklaringen realiseras och blir en tydlig vägledning i praktiken.

I de medarbetarundersökningar som genomförts har Falköpings kommun haft höga resultat vad gäller medarbetarnas nöjdhet och engagemang. Detta bidrar till att stärka bilden av kommunen som en attraktiv arbetsgivare och sannolikheten ökar att medarbetarna väljer att stanna kvar i organisationen. Det är allas gemensamma ansvar att arbeta för att bibehålla resultaten på denna höga nivå. Detta görs genom att lyfta goda exempel, lära av varandra, möjliggöra delaktighet och skapa meningsfullhet i vardagen för medarbetare och medborgare. Falköpings kommuns medarbetare ska inspireras och motiveras till arbetsinsatser som utvecklar verksamheten och leder till ökad måluppfyllelse. Goda insatser och resultat ska uppmärksammas och premieras på olika sätt.

Kommunen skapar genom friskvårdsbidrag/tid, eget gym, förmånscykel och personalaktiviteter förutsättningar för att medarbetarna ser rörelse och återhämtning som viktiga faktorer i livsstilen som bidrar till ett hållbart arbetsliv. Förmånerna är mycket uppskattade och det är angeläget att dessa får utrymme att utvecklas ytterligare dels ur ett attraktivitets-perspektiv men även utifrån att kunna behålla befintliga medarbetare i konkurrens med andra arbetsgivare. Befintliga aktiviteter skulle kunna kompletteras med till exempel inspirationsföreläsningar som erbjuds samtliga medarbetare.

Enligt diskrimineringslagen ska alla arbetsgivare arbeta förebyggande mot diskriminering. Under de kommande åren behöver kunskapsområdet Lika möjligheter synliggöras mer. Medvetenheten och kunskapen kring diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling och repressalier behöver ökas.

Lönebildningen ska bidra till att trygga kommunens kompetensförsörjning på kort och lång sikt. Falköpings kommun genomför löneöversyn årligen. Genom en välfungerande löneöversynsprocess med tydliga styrdokument, mål och lönekriterier kan vi upprätthålla konkurrensmässiga löner. Kommunen behöver även kontinuerligt bedriva ett strategiskt arbete kring lönebildning.

Under senaste året är det fler medarbetare som valt att gå ner i arbetstid med full avsättning till pension. Främst är det medarbetare inom vård, skola och förskola som nyttjat denna möjlighet. Detta innebär att fler arbetar längre vilket gynnar organisationen då viktig kompetens behålls i verksamheten. Ökningen beror troligtvis på en kombination av flera faktorer, dels att man kan gå ned i arbetstid utan att det få negativa konsekvenser för individens tjänstepension men också det oroliga ekonomiska läget i samhället. Denna typ av förmåner är värdefullt för såväl individ som organisation och det är viktigt att se över och utveckla området, exempelvis genom att erbjuda inkomstförstärkning utifrån vissa förutsättningar.

Vy över Malta Johanna,
mer information om stadskärnans
utveckling hittar du på falkoping.se

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Grunden i kommunal ekonomi är inte att få avkastning på skattebetalarnas pengar utan att bedriva den verksamhet som politiken beslutat om. God ekonomisk hushållning syftar till att styra ekonomi och verksamhet i både ett kortare och i en längre tidsperiod. De finansiella målen ska fungera som en restriktion inom vilken verksamheternas mål och riktlinjer ska inrymmas. Ifall kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger kommunens intäkter innebär detta att skulden skjuts över på kommande generationer. I kommunallagen bestäms detta utifrån 11 kap 1§ "Kommuner och regioner ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som beskrivs genom andra juridiska personer". I Falköpings kommun återfinns detta i styrdokumentet Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv, där återfinns även kommunens två finansiella mål. En översyn av dokumentet är planerad under senare delen av år 2023 där de finansiella målen kommer justeras till följd av förseningen av byggnationen kring Platåskolan.

Ekonomisk ställning

Falköpings kommun har, liksom många andra svenska kommuner, haft flera år av höga resultatnivåer som förbättrat kommunens ekonomiska ställning. I analysen kring den ekonomiska ställningen används främst två utomstående rapporter, dels Kommuninvests riskvärdesanalys av kommunen men även Kommunforskning i Västsveriges Finansiell profil av Falköpings kommun.

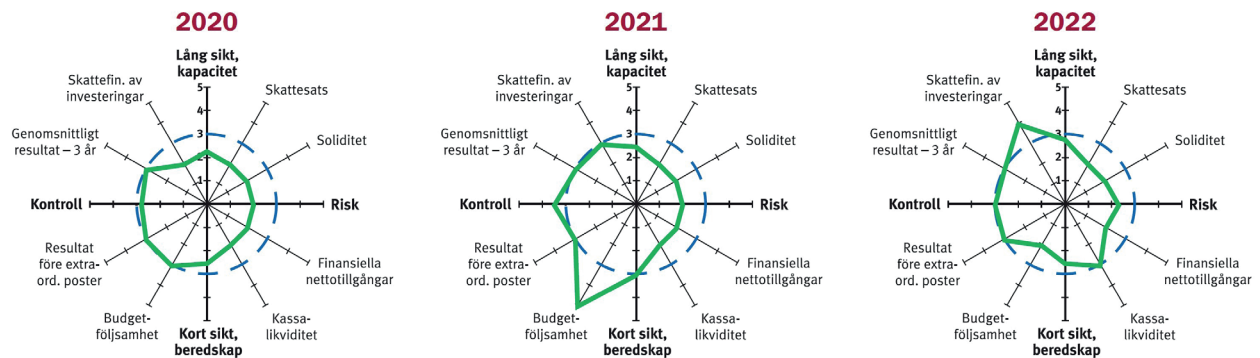
Kommuninvest

Kommuninvest AB, är kommunens största långgivare och utför varje år en riskvärdesanalys av Falköpings kommun baserat på de fyra senaste åren. Värt att notera är att Kommuninvest i sin analys gör denna för kommundelen, inklusive eventuella koncernbolag. Då Falköpings kommun inte äger något energibolag kan detta behöva justeras i modellen innan eventuell jämförelse av andra kommuners riskvärde kan genomföras.

I tabellen nedan lista de indikatorer som ligger till grund för Kommuninvest kreditbedömning. Indikatorerna är uppdelade utifrån trend och snitt. Dessa indikatorer mäts utifrån bokföringen av föregående år och hur den förändrats internt men även hur Falköping placeras i förhållande till riket. Kreditbedömningen utgår från en skala på 0,0 till 10,0, där 0,0 är den lägsta risknivån. Falköpings kommuns totala riskvärde till 0,5 och riskvärde för tre års medelriskvärde till 2,5. Den största bidragande orsaken till den förbättrade riskvärdet är de höga resultat som kommunen redovisat de senaste åren samtidigt som belåningsgraden minskat.

I jämförelse med andra kommuner sticker dock inte det förbättrade riskvärdet ut för Falköpings kommun, däremot visar Kommuninvests indikatorer att verksamheternas resultat per invånare kraftigt förbättrats till år 2022 i förhållande till övriga kommuner. Den bidragande orsaken till detta beror främst på Socialnämndens höga resultat kopplat till stora bemanningssvårigheter under år 2022.

	2019		2020		2021		2022		Analysområden	
	Utfall	Perc.	Utfall	Perc.	Utfall	Perc.	Utfall	Perc.		
Trend	Befolkningsutveckling senaste 5 åren	▲ 2,3%	45	▲ 1,3%	49	■ 0,6%	42	■ 0,3%	43	Inre och yttre påverkan
	Nettokostnad per invånare	■ 58 796	45	▼ 60 010	44	▼ 63 681	33	■ 64 042	52	Resultat
	Resultat/omsättning	▲ 2,4%	56	▲ 4,3%	57	▲ 4,9%	45	▲ 6,4%	85	Resultat
	Soliditet inklusive pensionsåtaganden	▲ 14,6%	39	▲ 16,4%	36	▲ 19,1%	36	▲ 24,4%	49	Kapacitet
	Skatteunderlag per invånare	▲ 186 913	28	■ 190 778	28	▲ 194 266	30	■ 195 274	26	Inre och yttre påverkan
	Nettokoncernskuld per invånare	▼ 92 010	49	▼ 98 162	44	▼ 97 795	47	■ 93 331	55	Kapacitet
Snitt	Total kommunalskatt (beslutsår)	● 33,43	49	● 33,43	50	● 33,43	50	● 33,43	51	Inre och yttre påverkan
	Verksamhetens resultat per invånare	● 2 374	59	● 4 565	64	● 4 355	40	● 6 966	81	Resultat
	Läneskulder/omsättning	● 63,3%	50	● 68,5%	47	● 70,9%	40	● 60,1%	59	Kapacitet
	Belåningsgrad	● 51,3%	62	● 53,0%	58	● 54,8%	48	● 48,7%	64	Åtaganden
	Läneskulder per invånare	● 51 906	58	● 58 081	54	● 62 473	48	● 55 782	64	Kapacitet
Totalt riskvärde		2,5		4,0		3,0		0,5		

Kommunforskning i Västsverige

Grunden i analysen är att visa var Falköpings kommun befinner sig och utvecklats finansiellt under år 2020-2022 i förhållande till andra kommuner i Västsverige och riket. Analysen utgår ifrån åtta finansiella nyckeltal och fyra perspektiv som är viktiga vid en finansiell analys av kommuner vilka presenteras i polärddiagram. Tabellerna använder sig av en fempoängnivå, vilken följer en normalfördelningskurva utifrån de 55 undersökta kommunerna, där de fem starkaste kommunerna inom nyckeltalet ges högst poäng, de elva kommuner ges fyra poäng, de därpå följande 24 kommunerna erhåller tre poäng, nästkommande kommuner får två poäng och de fem med lägst nivå ges 1 poäng.

Utifrån de fyra perspektiven, vilka i diagrammen ovan är fetmarkerad, visar att Falköpings kommun har en finansiell kontroll i nivå med genomsnittet i Sverige samtidigt som det föreligger en relativ hög risk för kommun baserat på låg soliditet och finansiella nettotillgångar. Utifrån KFIs analys har Falköpings kommuns finansiella profil stärkts under analysperioden. En stor del av kommunens förbättrade finansiella analys är kopplad till ökad kassalikviditet, vilket främst kan kopplas till låg investeringstakt, pandemi-effekter kopplat till ökade statsbidrag samtidigt som kommunen hade lägre kostnader för verksamheterna. Falköpings kommun har ett fortsatt kontrollerat finansiellt lägre med bra underliggande resultat i dels budget som utfall för perioden år 2020-2022.

För att bibehålla den finansiella kontrollen är det enligt KFIs analys viktigt att kommunen fortsätter att arbeta med att skapa och bibehålla ett stabilt finan-

siellt utrymme, då de kommande åren förväntas bli tuffare till följd av hög inflation, ökade pensionskostnader, höga investeringsvolym, arbetskraft- och kompetensbrist och ökade verksamhetsbehov utifrån en åldrande befolkning. Detta kommer innebära att verksamheternas kostnader kommer öka snabbare än kommunens ökade intäkter kopplade till skatteunderlagets tillväxt.

Ekonomiavdelningens ekonomiska analys

Falköpings kommuns ekonomiavdelning delar den analys om Falköpings kommuns ekonomiska ställning som tagits fram av Kommuninvest och KFI. De höga resultaten de senaste åren har möjliggjort att höja självfinansieringsgraden på flera investeringsprojekt då dessas finansierats via kassalikviditeten. Vidare är det viktigt att poängtera att analysen, både hos Kommuninvest och KFI bygger på kommunens årsredovisning. Den tar inte hänsyn till den ekonomiska utvecklingen under år 2023 eller Falköpings kommuns planerade investeringsnivåer.

Under år 2023 har kommunens kassalikviditet minskats, främst kopplat till fördröjade investeringsprojekt, vilket medför att kommunen behöver använda finansiering via lån hos Kommuninvest. Detta tillsammans med lågt budgeterat resultat för år 2024, samtidigt som investeringsplanen är högre än självfinansieringsgraden, är det viktigt att kommunen fortsätter arbetet aktivt med ekonomin. I och med de höga budgeterade resultaten för senare delen av flerårsplanen och nuvarande kommunens ekonomiska ställning utifrån 2023 års prognostiserade resultat bör kommunen fortsatt ha god ekonomisk ställning.

Skatteprognos för perioden år 2024-2026

Staten delar ut statsbidrag till kommunerna som syftar till att kommunerna ska ha samma förutsättningar för kommunala tjänster i hela landet. Detta syftar alltså för att göra det mer likvärdigt mellan kommunerna, inte lika utan ungefär lika. Dessa bidrag är oberoende av kommunens skattekraft och opåverkbara kostnader och kan mer liknas med en behovsutjämning än en kostnadsutjämning. Bidragen gäller endast lagstadgade verksamheter och inte frivilliga delar i den kommunala verksamheten.

Falköpings kommuns beräkning av skatteintäkter och generella statsbidrag under den kommande tre års period baseras enligt senaste års praxis på SKRs skatteunderlagsprognos från augusti. Den nya skatteprognosen är marginellt bättre än den som finns i budgetförutsättningarna för år 2023-2025. En justering har även gjorts med 22,0 miljoner kronor per år avseende nya generella statsbidrag som regeringen presenterade i samband med sin budgetproposition för 2024. Dessa återfinns på egen budgeterad nedan men utfallet kommer att bokföras inom generella statsbidrag.

Skatteintäkterna och generella statsbidrag fortsätter att öka något mer per år än innan pandemin. Till år 2024 beräknas detta innebära dryga 84,1 miljoner kronor mer i intäkter än under år 2023. Förändringen sker främst inom skatteintäkter men även ökade intäkter via inkomstutjämningsbidraget.

Kommunens intäkter via skatter och generella statsbidrag påverkas dels utifrån befolkningens mängd men även utvecklingen kring den svenska ekonomin. Både SKR och regeringen pekar på utmaningar kring ekonomin och rådande konjunkturläge med minskad tillväxt, svag krona och ökande räntor. Även om skatteintäkterna för kommunen förbättras gör höga prisökningar att skatteunderlaget reellt sett minskats de senaste åren och fortsätter under år 2024. Då verksamheten under år 2022 fortfarande har påverkan av effekter kopplat till Covid-19 pandemin, höga priser kring energi under vintern år 2022-2023 och ökad inflation svårt att förutspå den ekonomiska tillväxten under kommande tre år vilket kan komma att påverka skatter och generella statsbidrag.

SKATTER & GENERELLA STATSB. (mnkr)	ÅR 2023			ÅR 2024		ÅR 2025		ÅR 2026	
	Budget 2023	Prel. utfall 2023	Avvikelse	Plan 2024	Förändring	Plan 2025	Förändring	Plan 2026	Förändring
Skatteintäkter	1 629,5	1 629,6	0,1	1 706,9	77,4	17,2	74,7	1 879,0	86,8
SUMMA SKATTEINTÄKTER	1 629,5	1 629,6		1 706,9	77,4	1 774,4	74,7	1 879,0	
Inkomstutjämningsbidrag	508,3	498,5	-9,7	524,2	15,9	523,6	14,7	577,1	26,7
Kostnadsutjämning	132,7	134,7	2,0	120,0	-12,7	137,8	1,5	121,3	0,6
Regleringsbidrag	50,8	77,8	27,0	74,0	23,2	55,9	-19,1	39,8	-13,5
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Införande bidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	13,1	15,0	1,8	17,1	4,0	22,0	0,0	17,3	0,1
Fastighetsavgift	75,7	75,5	-0,2	76,1	0,3	76,1	0,0	76,1	0,0
SUMMA GENERELLA STATSDRAG	780,7	801,5	20,9	811,5	30,8	815,4	-2,9	831,5	13,8
Avräkning	0,0	25,1	25,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nya generella statsbidrag	13,0	0	-13,0	22,0		22,0	0	22,0	0,0
SUMMA SKATTER & GENERELLA STATSB.	2 423,1	2 456,2	33,1	2 540,3	84,1	2 631,9	91,6	2 732,5	100,6
Flerårsplan för år 2023-2025	2 423,1	2456,2	33,1	2 525,4	14,9	2 604,6	27,3		

Beräkningsunderlag för perioden år 2024-2026

BERÄKNINGSUNDERLAG	ÅR 2023	ÅR 2024	ÅR 2025	ÅR 2026
Finansiellt mål 1 (tkr)	45 700	45 000	45 000	45 000
Finansiellt mål 2 (tkr)	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
Skattestats (kr)	21,95	21,95	21,95	21,95
Invånarantal	33 300	33 300	33 350	33 400
Prisindex kommunal verksamhet (PKV feb 2023)	6,4%	3,7%	0,9%	2,6%
Arbetskraftskostnader	7,5%	4,4%	0,2%	2,5%
Övrig förbrukning	4,7%	2,3%	2,6%	2,7%
Personalomkostnadspålägg (PO-avgift)	44,5%	45,6%	43,5%	42,5%
Internränta	1,25 %	2,5 %	3,25 %	3,5 %

Finansiellt mål

Falköpings kommuns finansiella mål utgår ifrån kommunlagen, om god ekonomisk hushållning, samt utifrån kommunens egna dokument Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv. En översyn av ovanstående styrdokument kommer att börja genomföras under år 2023-2024, för att uppdatera de finansiella målen.

Nedan följer gällande finansiella mål och kommentar på dessa.

Finansiellt mål 1

- Resultatet ska över tid uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Över tid avser en tioårsperiod. För perioden år 2023-2025 skall dock resultatet årligen uppgå till minst 45,0 miljoner kronor.

I flerårsplan för år 2024-2026 uppfylls inte det första finansiella målet för år 2024. Resultatet för år 2024 beräknas till 20,0 miljoner kronor. Det är dock förvaltningens bedömning att det lägre planerade resultatet är berättigat utifrån kommunens ekonomiska läge och den osäkerhet som finns dels kopplat till stora positiva budgetavvikelser mot budget för år 2023 men även de kortsiktiga utmaningar som inflationen har på kommunens pensionskostnader under år 2023-2024, där även det budgeterade resultatet för år 2025 är återställt till 25,0 miljoner kronor.

Finansiellt mål 2

- Kommunens lån får högst uppgå till 1 700,0 miljoner kronor vid utgången av perioden år 2023-2025. Från år 2024 får kommunens investeringar årligen högst uppgå till summan av avskrivningar och resultat, dvs låneskulden skall inte öka.

När det andra finansiella målet beslutades var tanken att Platåskolan skulle vara färdigbyggd. Det råder i dagsläget inte någon risk att kommunen kommer övergå 1 700,0 miljoner kronor i låneskuld för perioden 2024-2026. Förseningen medför att kommunens andra finansiella mål behöver justeras i det styrdokument, Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv. En översyn av styrdokumentet är planerat att genomföras under senare delen av år 2023.

Falköpings kommuns höga resultat de senaste åren har medfört att kommunens låneskuld i princip varit oförändrad kring 1 100,0 miljoner kronor samtidigt som beräknade investeringsprojekts tidsplaner har försenats. Under år 2023 har kommunens behov att låna likviditet ökat vilket kan kopplas till lägre prognostiserat resultat för år 2023 samtidigt som fler investeringsprojekt slutförs och som även inneburit fördyring kopplat till stora prisförändringar sedan investeringens genomfördes.

Skattesats

Falköpings kommuns skattesats för den kommande treårsperioden lämnas oförändrad till 21,95 kronor per 100 kronor.

Invånarantal

Invånarantalet för Falköpings kommun, beräknas till 33 300 personer den 1 november 2023, och sedan en ökning med 50 personer per år under flerårsplansperioden.

Generell justering av kostnader och intäkter

För att nämndernas ramar inte ska urholkas av kostnadsökningar får varje nämnd en justering av sina kostnader baserat på SKRs beräknade prisökningsindex för kommunal verksamhet (PKV). Detta index är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadsutveckling i arbetskraft och priser. PKV tas fram genom att priserna för arbetskraft, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt index.

För år 2024 används det sammanvägda PKV-index för kostnadsökningar om 3,7 procent, detta är kostnadsökning som låg till grund för budgetförutsättningarna för år 2024-2026. Detta innebär att inga justeringar av generella kostnadsuppräknningar sker mellan budgetförutsättningarna och flerårsplanen.

I samband med SKRs skatteprognos från augusti presenterades även en ny beräkning av PKV-index för perioden 2023-2026. De uppdaterade indexnivån ligger till grund för beräkning av år 2025 och år 2026.

Enligt praxis får även alla nämnder full kompensation utifrån genomförd löneöversyn i kommunen, detta gäller både fastanställda, timanställda samt ersättning för personalkostnadsökningar för köpt verksamhet. Vidare ska nämnderna även i möjligaste mån ges täckning för driftskostnader till följd av aktivering av ett investeringsprojekt.

Interna kostnader och intäkter

Falköpings kommun har sedan något år lagt ut internkostnader avseende hyra och städ på nämnderna. Detta för att tydligare visa på kostnader kopplat till lokalanvändningen i kommunens verksamheter. För perioden beräknas de interna intäkterna och kostnaderna öka med SKRs prisindex för kommunal verksamhet, PKV.

Den interna justeringen av intäkter och kostnader har ingen påverkan på kommunens resultat utan fungerar för att visa verklig kostnad för verksamheten.

Personalkostnadspålägg

I personalomkostnadspålägget (PO) ingår dels de arbetsgivaravgifter som bestäms av riksdagen (lagstadgade socialavgifter); dels de avgifter som bestäms i kollektivavtal mellan SKR och fackföreningarna inom offentlig sektor (till försäkringar och avtalspensioner).

Falköpings kommuns PO-pålägg beräknas till 45,6 procent för år 2024, 42,5 procent för år 2025 och 40,5 procent till år 2026. Falköpings kommun följer SKRs rekommendationer till PO-pålägg inför kommande ekonomiska år, men kan avvika vid beräkning för senare delen av perioden

Sedan år 2022 har PO-pålägget kraftigt blivit uppjusterat, från 39,25 procent till 45,6 procent för år 2024. Orsaken är främst kopplad till inflationen och kravet att inflationssäkra pensionerna. Då inflationen beräknas nå sin kummel under år 2023 för sedan falla tillbaka till Riksbankens mål om 2 procents inflation kommer även PO-avgiften att kraftigt skrivas ner från år 2025 och framåt. Falköpings kommun har lagt ut förändringen under två år, då inflationsmålet inte med säkerhet kan anses nå under år 2024. En sänkning av PO-avgiften för år 2025 frigör budgetmedel för kommunen men en eventuell mindre sänkning än den som antas i beräkningsunderlaget då skulle bli en ökad kostnad för kommunen. Därför har minskningen av PO-avgiften fördelats ut över två budgetår.

Internränta

Falköpings kommun utgår från SKRs rekommendationer för 2024 års internränta om 2,5 procent, vilket motsvarar en fördubbling av interräntan jämfört med år 2023. Internräntan fortsätter sedan under perioden att öka till 3,5 procent år 2026. Internräntan i Falköpings kommun används främst till att spegla tillgångens kapitalkostnad för respektive år. Falköpings kommun har en genomsnittlig kapitalbindningstid på tre år och bestäms utifrån styrdokumentet Policy för finansverksamheten, 2019-10-28.

Då investeringsbehovet i kommunens verksamheter fortsatt är högt, och med ett lågt budgeterat resultat behöva finansiera mer av de nya tillgångarna med lånade medel, kan internräntan behöva höjas ytter-

ligare för att spegla kommunens verkliga räntekostnader. De senaste lånen från Kommuninvest gavs en ränta på 4,5 procent, vilket är en ökning en procent det senaste året och nästa 4,0 procent för de senaste tre åren.

En justering av kommunens internränta påverkar den totala kapitalkostnaden, vilket innebär att kapitalkostnaden för gamla investeringar också ökar och inte bara nya. Exempelvis kommer internhyran som verksamheterna betalar för nyttjande av kommunens fastigheter att höjas på grund av ökade kapitalkostnader. Dock handlar detta främst om att ge en rättvisande bild av verksamhetens kostnader medan verklig räntekostnad betalas via finansens driftsram där även den internintäkten för kapitalkostnad kommer in.

Känslighetsanalys

I planeringsförutsättningarna finns de underlag som ligger till grund för beräkning av de ekonomiska underlagen. Då Falköpings kommun omsätter över 2,5 miljarder kronor per år kan en liten förändring få stora konsekvenser för kommunens ekonomi. I nedanstående bild finns en känslighetsanalys utifrån hur ekonomin kan påverkas vid förändrade förutsättningar.

En del känslighetsanalysen, som har stor påverkan av kommunens ekonom, är riksbankens återkommande räntehöjningar för att få bukt med den höga inflationen i Sverige. På bara tre år har kommunens räntekostnader stigit kraftigt till följd av räntehöjningen vilket även kan påverka kommande investeringars driftskostnader. Fler exempel finns i texten nedan.

KÄNSLIGHETSANALYS

- 1 procents sämre eller bättre skatteunderlagsutveckling i riket ger kommunen cirka 24,0 miljoner kronor i lägre eller högre skatteintäkter.
- 1 procents löneökning för alla anställda ger cirka 18,0 miljoner kronor i ökade personalkostnader.
- 100 invånare mer eller mindre påverkar skatteintäkterna med cirka 5,0 miljoner kronor
- 25 öre i utdebitering, högre eller lägre, ger cirka 17,0 miljoner kronor i ökade eller minskade skatteintäkter.

- En investering på 100,0 miljoner medför årliga drifts- och kapitalkostnader på cirka 8,0 miljoner kronor per år (8 procent)
- 1 procents höjning av den rörliga årliga låneräntan ökar kommunens lånekostnad med 13 miljoner kronor per år, vid 2023 års nivå på låneskuld, 1 300,0 miljoner kronor.
- Ett lån på 100,0 miljoner kronor kostar år 2024 3,5 miljoner kronor mer i ränta än vad ett lån som togs år 2021.
- Av ökning av de generella statsbidragen kopplat till välfärd om 10,0 miljarder kronor (avser både region och kommun) ger i snitt Falköpings kommun cirka 22,0 miljoner kronor.

*Bronsåldersbyn,
mer information om Ekehagens
fortidsby hittar du på falköping.se*

Resultatbudget för år 2024-2026

RESULTATBUDGET (tkr)	KOMMUNEN			
	BUDGET (FP) 2023	BUDGET 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Verksamhetens intäkter	524 900	618 000	624 000	628 000
Verksamhetens kostnader	-2 727 900	-2 938 900	-2 999 500	-3 049 100
Avskrivningar	-165 000	-170 000	-174 000	-182 000
Verksamhetens nettokostnader	-2 368 000	-2 490 900	-2 549 500	-2 603 100
Skatteintäkter	1 629 500	1 706 900	1 792 300	1 879 100
Generella statsbidrag och utjämning	793 700	833 500	839 700	853 500
Verksamhetens resultat	55 200	49 500	82 500	129 500
Finansiella intäkter	3 000	6 500	6 500	6 500
Finansiella kostnader	-32 700	-36 000	-44 000	-56 000
Resultat efter finansiella poster	-29 700	-29 500	-37 500	-49 500
Extraordinära poster	0	0	0	0
BUDGETERAT RESULTAT	25 500	20 000	45 000	80 000

Resultatbudgeten visar det finansiella resultatet under ett verksamhetsår och förklarar även hur resultatet har uppkommit. Beräkningen av verksamhetens nettokostnader grundar sig i nämndernas budgetunderlag med en justering för interna intäkter och kostnader, samt beräknade avskrivningar för kommunens befintliga och planerade investeringar.

Kommunens intäkter består i huvudsak av skatteintäkter och av generella statliga bidrag. I verksamheternas nettokostnader återfinns de riktade statsbidrag som går direkt till verksamheten för exempelvis skola och omsorg. Genom att minska de totala intäkterna med de totala kostnaderna får vi fram förändringen av kommunens egna kapital, eller i mer vardagligt språk årets resultat. Detta resultat framkommer även i kommunens balansbudget genom att jämföra kommunens egna kapital i två på varandra följande verksamhetsår. Årets resultat eller förändringen av det egna kapitalet är förbindelsen mellan resultat- och balansbudgeten.

Både intäkter och kostnader ökar markant till år 2024, jämfört med år 2023, vilket främst kan kopplas till fortsatt hög prisutveckling på varor och tjänster till följd av inflationen.

De finansiella kostnaderna beräknas inte öka till år 2024 jämfört med år 2023 och kopplas främst till 2022 års höga resultat samt att förseningar av kommunens

investeringsprojekt gjort att kommunens långsiktiga låneskuld inte ökat i den omfattning som beräknades i Flerårsplan för år 2023-2025. Totalt beräknas kommunens finansiella kostnader öka med runt 20,0 miljoner kronor under hela flerårsplansperioden i och med att fler av kommunens lån behöver omförhandlas enligt gällande policy för finansverksamheten där kommunen ska eftersträva en genomsnittlig kapitalbindning på tre år.

I de finansiella posterna är inte eventuella värdejusteringar på kommunens finansiella omsättningstillgångar medräknade då dessa styrs utifrån portföljernas marknadsvärde vid respektive avstämningsperiod.

Kommunens resultat för år 2024 budgeteras till 20,0 miljoner kronor vilket är 25,0 miljoner kronor lägre än det första finansiella målet om resultatnivåer om 45,0 miljoner kronor per år. Kommunens budgeterade resultat sett över en tioårs period ligger fortfarande på ett snitt över 45,0 miljoner kronor per år. Det budgeterade resultatet för år 2025 kommer vara i nivå med det finansiella målet. Detta beror främst på att de kostnader kommunen har för att inflationssäkra de anställdas pensioner kommer att minska när inflationen spås avta under senare delen av år 2023.

Balansbudget för år 2024-2025

BALANSBUDGET (tkr)	KOMMUNEN			
	BUDGET (FP) 2023	BUDGET 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
TILLGÅNGAR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar	3 066 600	3 183 800	3 281 500	3 459 200
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 960 600	3 077 800	3 172 500	3 333 200
- Maskiner och inventarier	106 000	106 000	109 000	103 000
- Övriga materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar	50 000	50 000	50 000	50 000
Summa Anläggningstillgångar	3 116 600	3 233 800	3 331 500	3 509 200
Bidrag till infrastruktur	21 400	13 700	6 000	-1 700
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
Förråd m.m.	0	0	0	0
Fordringar	150 000	200 000	210 000	225 000
Kortfristiga placeringar	98 000	100 000	100 000	100 000
Kassa och bank	100 000	75 000	100 000	115 000
Summa Omsättningstillgångar	348 000	375 000	410 000	440 000
SUMMA TILLGÅNGAR	3 486 000	3 622 500	3 747 500	3 947 500
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Årets budgeterade resultat	-25 500	-20 000	-45 000	-80 000
Resultatutjämningsreserv	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Övrigt eget kapital	-1 352 000	-1 377 500	-1 397 500	-1 442 500
Summa Eget kapital	-1 477 500	-1 497 500	-1 542 500	-1 622 500
AVSÄTTNINGAR				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-192 000	-200 000	-205 000	-210 000
Andra avsättningar	-102 500	-100 000	-75 000	-75 000
Summa Avsättningar	-294 500	-300 000	-280 000	-285 000
SKULDER				
Långfristiga skulder	-1 300 000	-1 350 000	-1 500 000	-1 600 000
Kortfristiga skulder	-414 000	-475 000	-425 000	-440 000
Summa Skulder	-1 714 000	-1 825 000	-1 925 000	-2 040 000
SUMMA EGET KAP, AVSÄTTNING OCH SKULDER	-3 486 000	-3 622 500	-3 747 500	-3 947 500

Balansbudgetens uppgift är att beskriva kommunens finansiella ställning och visar på vilket sätt som kommunens tillgångar har införskaffats dels genom eget kapital eller via justering av kommunens skulder.

Kommunens balansbudget för flerårsplansperioden visar på fortsatt hög investeringstakt under alla tre åren. De senaste årens höga resultat har byggt på det egna kapitalet vilket även gjort att kommunens långsiktiga skulder inte ökat i den takt som tidigare beräknats i flerårsplan för år 2023-2025.

De långfristiga lånen beräknas från år 2024 återigen öka till följd av låga budgeterade resultat både för år 2023 och för år 2024 samtidigt som investeringsplanen för kommande fem åren överstiger 1 300,0 miljoner kronor.

Bortsett från ökning av kommunens materiella anläggningstillgångar och långfristiga skulder är det bara mindre justeringar på poster inom balansbudgeten för flerårsplansperioden.

Finansieringsbudget för år 2024-2026

FINANSIERINGSBUDGET (tkr)	KOMMUNEN			
	BUDGET (FP) 2023	BUDGET 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	25 500	20 000	45 000	80 000
Justering för avskrivningar	165 000	170 000	174 000	182 000
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0	0	0	0
Medel från den löpande verksamheten	190 500	190 000	219 000	262 000
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Förvärv av anläggningstillgångar	-388 900	-384 600	-299 500	-260 200
Försäljning av anläggningstillgångar	5 000	5 000	5 000	5 000
Medel från investeringsverksamheten	-383 900	-379 600	-294 500	-255 200
FINANSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån	160 000	160 000	160 000	115 000
Amortering lån	-1 000	-10 000	-10 000	-15 000
Medel från finansverksamheten	159 000	150 000	150 000	100 000
Årets kassaflöde	-43 400	-39 600	74 500	106 800
<i>Likvidamedel vid årets början</i>	57 500	14 100	-25 500	49 000
<i>Likvida medel vid årets slut</i>	14 100	-25 500	49 000	155 800
Förändring likvida medel	-43 400	-39 600	74 500	106 800
KOMMUNENS LÅNESKULD PER 31 DECEMBER	1 300 000	1 350 000	1 500 000	1 600 000

Finansieringsbudgeten visar hur kommunen betalar för sina verksamheter och investeringar. I finansieringsbudgeten bedömer kommunen sina faktiska in- och utbetalningar under perioden, till skillnad från resultatbudgeten som visar kommunens beräknade intäkter och kostnader.

Som tidigare nämnts fortsätter Falköpings kommuns relativt höga investeringstakt under hela flerårsplansperioden. Med lägre budgeterat resultat kommer behovet att uppta nya lån för att finansiera investeringarna öka. Fram till år 2026 beräknas kommunen låneskuld öka till 1 600,0 miljoner kronor.

I de budgeterade förvärven av anläggningstillgångar ingår att nybyggnationen av Platåskolan kommer påbörjas. Ifall byggnationen skulle bli ytterligare senarelagd eller om resultatet ökar utifrån den budgeterade nivån kommer kommunens behov av att uppta nya lån minska för perioden år 2024-2026.

I finansieringsbudgeten syns även effekter av riktlinjerna för god ekonomisk hushållning samt nya policyn för finansverksamheten att kommunens låneskuld ska

amorteras. Detta för att kommunens resultat över tid ska täcka investeringarna i kommunens anläggningar, men även för att kommunen inte ska skjuta över skulder och kostnader på kommande generationer. Falköpings kommun använder sig sedan något år av en amorteringstid på 35 år, amorteringstiden ska även beakta investeringens avskrivningstid, den årliga förbrukningen och livslängd.

Driftsbudget för år 2024-2026

UNDERLAG TILL DRIFTSBUDGET (tkr)	ÅR 2023	ÅR 2024	ÅR 2025	ÅR 2026
	(FP) Budget	Budget	Plan	Plan
NÄMNDERNAS RAMAR				
Barn- och utbildningsnämnden	-874 700	-911 500	-914 500	-927 300
Byggnadsnämnden	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kommunstyrelsen	-313 500	-334 000	-343 300	-351 400
Kompetens- och arbetslivsnämnden	-128 400	-133 500	-135 500	-138 100
Kultur- och fritidsnämnden	-83 600	-89 200	-90 600	-91 500
Samhällsskydd mellersta Skaraborg	-35 400	-37 600	-38 700	-39 600
Socialnämnden	-912 800	-957 700	-975 900	-994 400
Kommunrevisionen	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Valnämnden	-100	-1 300	-100	-1 400
Överförmyndare	-4 300	-5 000	-5 100	-5 200
SUMMA NÄMNDERNAS RAMAR	-2 355 100	-2 472 100	-2 506 000	-2 551 200
INTERNA POSTER				
Kommunstyrelsens ej fördelade medel	-11 700	-12 000	-25 800	-29 300
- Oförutsedda driftskostnader	-3 000	-1 500	-3 000	-3 000
- Ej utförd internjustering till nämnd	0	-6 800	-14 100	-17 600
- Strategiska utvecklingsmedel	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
- Framtida lokalbehov	-5 000	0	-5 000	-5 000
Interna kapitalkostnader	181 500	187 700	192 100	198 100
EXTERNA POSTER				
Personalkostnader	-38 200	-47 000	-58 300	-68 700
- Pensionsutbet på ansvarsförbindelsen	-40 200	-44 000	-43 500	-44 200
- PO-pålägg avvikelser	0	0	0	0
- Förändring av semesterlöneskuld	2 000	2 000	2 000	2 000
- Avsättning personalkostnadsökning	0	-5 000	-16 800	-26 500
Kommungemensamma poster	12 500	12 500	12 500	20 000
- Bidrag till statlig infrastruktur (E20 sista år 2025)	-7 500	-7 500	-7 500	0
- Övriga kommungemensamma poster	20 000	20 000	20 000	20 000
Exploateringsintäkter	8 000	10 000	10 000	10 000
Avskrivning av kommunens tillgångar	-165 000	-170 000	-174 000	-182 000
SUMMA INTERNA OCH EXTERNA POSTER	-12 900	-18 800	-43 500	-51 900
Verksamhetens nettokostnad	-2 368 000	-2 490 900	-2 549 500	-2 603 100
ÖVRIGA VERKSAMHETER				
Taxefinansierad VA	0	0	0	0
Biogas-verksamhet	0	0	0	0
SUMMA	0	0	0	0
FINANS				
Skatteintäkter	1 629 500	1 706 900	1 792 300	1 879 100
Generella statsbidrag	793 700	833 500	839 700	853 500
Finansnetto	-29 700	-29 500	-37 500	-49 500
- Finansiella intäkter	3 000	6 500	6 500	6 500
- Finansiella kostnader	-32 700	-36 000	-44 000	-56 000
BUDGETERAT RESULTAT	25 500	20 000	45 000	80 000

Driftsbudget för år 2024-2026

Alla nämnder har givits kompensation utifrån PKV-index för respektive år, detta innebär att alla nämnder ges kompensation för ökade verksamhetskostnader samt arbetskraftskostnader. När det gäller kompensation för ökade arbetskraftskostnader är dessa beräknade och utfördelade till respektive nämnd förutom 0,5 procent som avsätts centralt till riktade arbetsgrupper utifrån respektive års löneöversyn. Alla nämnder ges dock i efterhand full kompensation utifrån genomförd löneöversyn för respektive år.

Barn- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden har fått budgetramjusteringar utifrån gällande demografi- och resursfördelningsmodell i Falköpings kommun för hela tre års perioden.

Enligt gällande styrdokument kopplat till drifts- och kapitalkostnader vid investeringar har nämnderna gets kompensation utifrån en schablon om 8,0 procent per år från den tidsperiod som investeringen antas aktiveras. Vid varje år görs en avstämning utifrån respektive nämnds verkliga kapitalkostnad i förhållande till budgeterad. Till år 2024 kommer internräntan höjas från 1,25 procent till 2,5 procent, detta är dock i första hand en internjustering för att visa investeringarnas verkliga kostnad inom respektive nämnd. En justering av nämndernas internkostnad kommer att ske i början av år 2024 efter att aktiveringar av 2023 års investeringar och internhyror tagits fram. Däremot har justeringar gjorts på de driftsramar som visar kommunens externa finansiella kostnader vilket ligger till grund för justeringen av kommunens internränta.

I driftsbudget för år 2024-2026 har ingen generell uppräknings av nämndernas intäkter gjorts. Vid eventuella justeringar av nämndens intäkter, via exempelvis höjda avgifter, medför detta att under år 2024 och framåt möjlighet att öka nämndens verksamhetskostnader eftersom driftsbudgeten är beslutad på nettonivå.

Alla större nämnder, exklusivt nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg, har krav på en omställning om 1,0 procent av föregående års driftsram under hela perioden.

Budgeterad ekonomisk reserv

I samband med beslut om kommuns årsredovisning för år 2022, KF 2023-04-24 §34, beslutades även att nämnderna ges i uppdrag att för kommande år (2024) budgetera med en ekonomisk reserv om 0,5 procent av nämndens budgetram. En ekonomisk reserv i nämnden ska undvika att mindre avvikelser utmynnar i ett ekonomiskt underskott för året.

Nämndernas budgetramar för år 2024-2026

Barn- och utbildningsnämnden

Nämndens driftsram (tkr)	Beräk. 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Volym- & verksamhetsförändring		5 250	6 000	5 150
Driftskonsekvens investeringar		-11 800	-1 600	-2 400
Omställning		8 850	9 100	9 150
Politisk justering		0	0	0
Påverkan budgetram		2 300	13 500	11 900
Generell justering enl. PKV (inkl personal och vhtköp)		-29 050	-16 500	-24 700
Summa driftsram	-884 750	-911 500	-914 500	-927 300

Barn- och utbildningsnämndens får under de kommande tre åren minskade ramar kopplat till minskningen av antalet födselar i Falköpings kommun. Från barnkullar om 400 barn är de senaste årens snitt 350 barn per år. Minskningen får direkt konsekvens för förskoleverksamheten, samtidigt som både grundskolan och gymnasiet får utökad ram. Totalt innebär detta minskade ramar om cirka 5,0 miljoner kronor per år.

Nämnden får till år 2024 full kompensation utifrån den beräknade kostnaden om 8,0 miljoner kronor för nya högstadiet Odenvi i centralorten. Vidare ges nämnden kompensation på driftskostnaden för Odensbergs förskola som invigdes under hösten år 2023. Totalt innebär detta en ramutökning med 11,8 miljoner kronor för år 2024.

Kommunstyrelsen

Nämndens driftsram (tkr)	Beräk. 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Volym- & verksamhetsförändring		-2 200	0	0
Driftskonsekvens investeringar		-6 750	-4 900	-2 400
Omställning		3 150	3 346	3 446
Politisk justering		0	0	0
Påverkan budgetram		-5 800	-1 554	1 046
Generell justering enl. PKV (inkl personal och vhtköp)		-12 900	-7 700	-9 100
Summa driftsram	-315 250	-334 000	-343 300	-351 400

Kommunstyrelsen får en budgetkompensation om cirka 2,2 miljoner kronor i den budgetväxlingen mellan nämnderna till följd av nytt ekonomisystem och uppföljningssystemet Hypergene. Vidare kommer kommunstyrelsen internfakturera nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg för OH-kostnader, dessa kommer öka till år 2024 till följd av bland annat försäljning av ekonomitjänst, nämnds sekreterare samt ekonomisystem och Hypergene.

Kommunstyrelsen får ökad budgetram kopplat till kapital- och driftskostnader för färdigställda investeringsprojekt kring bland annat Skaraborg Logistic Center och Fåraberget.

Kompetens- och arbetslivsnämnden

Nämndens driftsram (tkr)	Beräk. 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Volym- & verksamhetsförändring		200	0	0
Driftskonsekvens investeringar		0	0	0
Omställning		1 300	1 300	1 350
Politisk justering		500	0	0
Påverkan budgetram		2 000	1 300	1 350
Generell justering enl. PKV (inkl personal och vhtköp)		-4 750	-3 300	-3 950
Summa driftsram	-130 750	-133 500	-135 500	-138 100

Nämnden lämnade i sitt budgetunderlag för år 2024-2026 förslag om att återföra 0,5 miljoner kronor till budgetberedningen. Anledningen beror på den kraftigt ökad budgetram som nämnden erhöll till år 2023 samtidigt som kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskat. Nämnden har även en förväntad högre statsbidrag inom yrkesutbildningar för år 2024.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens driftsplan (tkr)	Beräk. 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Volym- & verksamhetsförändring		250	0	0
Driftskonsekvens investeringar		-1 550	-800	0
Omställning		850	900	900
Politisk justering		0	0	0
Påverkan budgetram		-450	100	900
Generell justering enl. PKV (inkl personal och vhtköp)		-3 000	-1 500	-1 800
Summa driftsplan	-85 750	-89 200	-90 600	-91 500

Kultur och fritidsnämnden har fått halvårskompensation kopplat till ombyggnationen av ishallen som beräknas vara klar under våren 2024.

Nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg

Nämndens driftsram (tkr)	Beräk. 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Volym- & verksamhetsförändring		-1 150	0	0
Driftskonsekvens investeringar		0	-900	0
Omställning		0	0	0
Politisk justering		0	0	0
Påverkan budgetram		-1 150	-900	0
Generell justering enl. PKV (inkl personal och vhtköp)		-350	-200	-900
Summa driftsram	-36 150	-37 650	-38 700	-39 600

Nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg är ett samarbete med de fyra kommunerna Falköping, Tidaholm, Skara och Götene men Falköping som ansvarig kommun. Då nämnden är ett samarbete mellan de fyra kommunerna finns en överenskommelse att undanta SMS från den omställning som Falköpings kommun har på övriga nämnder. Vidare kommer den OH-kostnad som nämnden betalar till Falköpings kommun höjs av bland annat köp av administrativa tjänster från kommunstyrelsen till följd av personalförändringar inom förvaltningen.

Socialnämnden

Nämndens driftsram (tkr)	Beräk. 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Volym- & verksamhetsförändring		-3 700	-7 700	-5 250
Driftskonsekvens investeringar		-1 550	0	0
Omställning		9 300	9 590	9 750
Politisk justering		0	0	0
Påverkan budgetram		4 050	1 890	4 500
Generell justering enl. PKV (inkl personal och vhtköp)		-29 800	-20 100	-23 000
Summa driftsram	-931 900	-957 650	-975 900	-994 400

Till budgetår 2024 har Socialnämndens två underliggande budgetramar, gemensam vård och omsorg samt individ- och familjeomsorgen, slagits ihop till en gemensam budgetram.

Enligt demografi- och resursfördelningsmodellen kommer antalet äldre i kommunen öka vilket medför att nämndens kompenseras med 4,7 miljoner kronor till år 2024. Vidare ges nämnden ersättning för resterande del av årskostnaden för LSS-boendet Jättene-gatan som tas i bruk under år 2023 samt driftskostnader för Hjalmarörgsgatan 20, tidigare Fredrikbergs kyrka, som byggs till lokaler för daglig verksamhet..

Investeringsbudget för år 2024-2028

INVESTERINGSPLAN (tkr)	Budget (FP) 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Barn och utbildningsnämnden	-4 300	-4 400	-4 500	-4 600	-4 700	-4 700
Kommunstyrelsen	-371 700	-279 800	-236 300	-321 900	-247 200	-121 500
- Förvaltande investeringar	-54 300	-55 900	-65 000	-66 100	-67 200	-67 200
- Större investeringsprojekt*	-274 500	-182 200	-132 900	-217 700	-145 200	-19 500
- Taxefinansierade investeringar VA*	-42 900	-41 700	-38 400	-38 100	-34 800	-34 800
Kompetens- och arbetslivsnämnden	-700	-700	-700	-700	-700	-700
Kultur- och fritidsnämnden	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Samhällsskydd mellersta Skaraborg	-6 300	-8 600	-12 600	-12 700	-2 800	-2 800
Socialnämnden	-4 300	-4 400	-4 500	-4 600	-4 700	-4 700
SUMMA INVESTERINGAR	-388 900	-299 500	-260 200	-346 100	-261 700	-136 000

*Specificerad investeringslista per projekt

Ovan anges kommunens sammantagna investeringsplan för år 2024-2028, planen bygger gällande flerårsplan samt budgetförutsättningarna för år 2024-2026. Investeringsplanen består av nämndernas investeringar samt en specificering av kommunstyrelsens investeringsprojekt inom:

- Större investeringsprojekt
- Taxefinansierade investeringar VA

Enligt gällande styrdokument ska alla större projektinvesteringar under 30,0 miljoner kronor godkännas av kommunstyrelsen innan byggnation kan påbörjas. För projekt över 30,0 miljoner kronor krävs att kommunfullmäktige godkänner starten av investeringsprojektet. Eventuella avvikelser innan byggnationen har påbörjats ska i möjligaste mån hanteras i budgetarbetet för kommande flerårsplan. Det måste dock finnas en hållbar investeringsbudget kopplat till projektet innan byggnation kan påbörjas. Avvikelse efter påbörjad byggnation måste lyftas till kommunfullmäktige om avvikelsen överstiger 10,0 procent av investeringsbudgeten för projektet.

Enligt investeringsbudgeten för år 2024-2028 visar på fortsatt hög investeringsnivå under de kommande åren. I investeringsbudgeten finns kommande byggnationen av Platåskolan medräknad även om när investeringsprojektet kan komma igång igen. Detta kan få till följd att utfall och behov av finansiering via utökning av låneramen kan bli lägre än som är budgeterat i flerårsplan för år 2024-2026.

I ovanstående tabell avser budget år 2023 endast investeringsnivå som fanns med vid beslut om flerårsplan för år 2023-2025. Investeringsnivån under år 2023 är sedan justerad för ombudgeteringar från år 2022 till år 2023 samt nya investeringsprojekt som beslutats under året.

Vid utgången av varje år görs en översyn av investeringsprojekten och eventuella avvikelser där projekten inte följt den tidsplan som funnits. Eftersom investeringsprojekten och dess tidsplan inte längre synkar med den investeringsram som kommunfullmäktige beslutat om behöver en ombudgetering av investeringsmedel från föregående år genomföras för att investeringsprojekten ska kunna fullgöras inom angiven budget. Det viktiga i en ombudgetering är att investeringsmedlen främst är kopplade till specifika investeringsprojekt. Om det blivit investeringsmedel över från ett avslutat projekt är detta inte ett skäl att ombudgetera investeringsmedel till kommande år. Det är även viktigt att förtydliga att ombudgetering från år 2022 innebär att investeringsramen för år 2023 ökar men att det inte behöver innebära att den totala investeringsvolymen ökar.

Taxefinansierade investeringar VA för år 2024-2028

TAXEFINANSIERADE INVESTERINGAR VA (tkr)	Projektsumma	Ack. invest. per 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT							
Utbygg VA-nät Torrevalle Floby	-4 000		-4 000				
Reservvattenåtgärder	-15 000	-1 000	-5 000	-5 000	-4 000		
RE- OCH NYINVESTERINGAR							
Ledningsnät			-26 700	-27 300	-27 900	-28 500	-28 500
Övriga VA-anläggningar			-5 400	-5 500	-5 600	-5 700	-5 700
SUMMA TAXEFINANSIERADE INVESTERINGAR	-19 000	-1 000	-41 700	-38 400	-38 100	-34 800	-34 800

När det gäller de taxefinansierade investeringarna VA för år 2024-2028 belastar drifts- och kapitalkostnader VA-kollektivet och inte skattekollektivet. Täckningen för denna kostnad tas ut i VA-taxan. Det är dock Falköpings kommun som lånar upp till investeringarna. Totalt har VA-kollektivet en låneskuld till Falköpings kommun på närmare 440,0 miljoner kronor samtidigt som anslutningsavgifter uppgår till 27,0 miljoner kronor

Kommunfullmäktige har sedan tidigare tagit ett inriktningsbeslut om en förnyelsetakt på 100 år kopplat till kommunens VA ledningar och anläggningar. Investeringskosten för detta beräknas till dryga 30,0 miljoner kronor per år. Kostnaden för investeringen belastar VA-kollektivet och tas ut via VA-taxan.

I ovanstående tabell har projektsumman för reservvattenåtgärder utökats till 15,0 miljoner kronor över de kommande tre åren.

Större investeringsprojekt för år 2024-2028

STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT (tkr)	Projektsumma	Ack. invest. per 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
BARN- OCH UTBILDNING							
Platåskolan*	-466 500	-56 500	-40 000	-90 000	-180 000	-100 000	
Gudhem & Vartofta skola, F-6	-66 000	-10 000	-45 000	-11 000			
Högstadium Odenvi, tätorten	-8 000	-7 000	-1 000				
VÄRD OCH OMSORG							
Hjelmarörsgatan 20, daglig verksamhet (tidigare Fredrikbergs kyrkan)	-12 000	-7 000	-5 000				
ÖVRIGA VERKSAMHETER							
Ishallen, inkl solceller	-38 900	-35 900	-3 000				
Stadshuset - etapp 2, konferensrum entréplan	-15 500	-10 000	-5 500				
Alt ledningsplats, SMS	-10 000	-1 000	-9 000				
Skolgårdar (10-årig investeringsplan)	-20 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
SAMHÄLLSPLANERING							
Stadskärnan, etapp 1 & 2	-46 400	-19 000	-27 400				
Stadskärnan, etapp 3 & 4	-9 000				-9 000		
Trafiklösningar Wetterlingsgatan & Warodellsväg	-22 000				-11 000	-11 000	
MARK OCH EXPLOATERING							
Sikagårdsgatan östra delen - gata, rondell och grönområde	-27 500	-10 300	-17 200				
Vintervägen, Stenstorp	-9 200		-9 200				
Fåraberget genomfartsgata, Fårabergsgatan	-19 400		-5 900	-12 300	-1 200		
Domkraften, Floby	-5 600			-5 600			
Fåraberget, etapp 3	-27 200				-12 500	-14 700	
Stenstorp 38:1	-31 000					-15 500	-15 500
Oförutsett MEX			-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
MARJARP OCH SKARABORGS LOGISTIC CENTER							
Tillkomande spåranslutning	-20 000		-10 000	-10 000			
PLANERADE INVESTERINGAR UNDER FLERÅRSPLANSPERIODEN							
Nytt kök och ev. matsal, Vartofta	8-12 mnkr						
ÅVC, Falköpings kommun	35-45 mnkr						
Biogas	8-13 mnkr						
Mark- och fastighetsförvärv							
SUMMA FLERÅRIGA PROJEKT	-854 200	-160 700	-182 200	-132 900	-217 700	-145 200	-19 500

*Inom projektet ingår investeringar fastighet, gata och inventarier, beräkning från 2022-08-31

I tabellen ovan listas större investeringsprojekt för år 2024-2028. Enligt gällande styrdokument Policy för lokalförsörjning och projektinvesteringar ska ett projektdirektiv tas fram som är en tidig utredning och som visar en samlad bild av projektet som helhet och tydliggör berörda nämnders schablonberäknade kostnader samt påföljande drifts- och kapitalkonsekvenser.

Enligt gällande styrdokument ska alla större projektinvesteringar under 30,0 miljoner kronor godkännas av kommunstyrelsen innan byggnation kan påbörjas. För projekt över 30,0 miljoner kronor krävs att kommunfullmäktige godkänner starten av investeringsprojektet. Eventuella avvikelser innan byggnationen har påbörjats ska i möjligaste mån hanteras i

budgetarbetet för kommande flerårsplan. Det måste dock finnas en hållbar investeringsbudget kopplat till projektet innan byggnation kan påbörjas. Avvikelse efter påbörjad byggnation måste lyftas till kommunfullmäktige om avvikelsen överstiger 10,0 procent av investeringsbudgeten för projektet.

Vid uppföljning av större investeringsprojektet för år 2024-2028 är fokus först på den projektsumma som beslutats för respektive investeringsprojekt, inte vilket år som en delsumma specificeras. Uppdelning på år är främst en prognos för kommunen likviditet samt när projekteten beräknas påbörjas och färdigställas.

Planerade investeringar under flerårsplansperioden I tabellen på föregående sida finns även med en rubrik för planerade investeringar under flerårsplansperioden där omfattning, inriktning eller projektdirektiv inför Flerårsplan för år 2024-2026 inte är klar, men där det finns en inriktning att investeringen ska genomföras under de kommande fem åren.

Nytt kök och eventuell matsal, Vartofta
Köket i Vartofta är i stort behov att bytas ut. Det är i dagsläget inte beslutat var det nya köket ska placeras, vid nuvarande läge intill Elvagården eller om det ska flyttas till Vartofta skola. Det finns även behov av en matsal i anslutning till köket om det skulle byggas vid Vartofta skola.

Återvinningscentral/Deponi
Arbete pågår med återställande, sluttäckning deponier och planering för byggande nya ÅVC i Falköpings kommun. Beräkning av kostnaden gällande sluttäckning för återställande av deponier görs i samband med bokslutet som avsättning. Förändringar mot tidigare beräkningar påverkar kommuns resultat. Byggande av nya ÅVC är investeringar, anläggningstillgångar, som skall aktiveras i kommunens balansräkning. Här beräknas kapitalkostnader som påverkar resultatet. Återvinningscentralerna hyrs ut till kommunalförbundet Avfall & Återvinning Skaraborg vilket ger kommunen intäkter.

Projektet är olika skeden gällande Falevi i Falköping och anläggningarna i Floby och Stenstorp. Prognoser

tyder dock på att tidiga beräkningar är för låga varför det bör tas höjd i kommande budgetar för kostnadsökningar både vad gäller sluttäckning av deponier och byggande av ÅVC. Utredning pågår för att ta fram mer detaljerade underlag.

Biogas

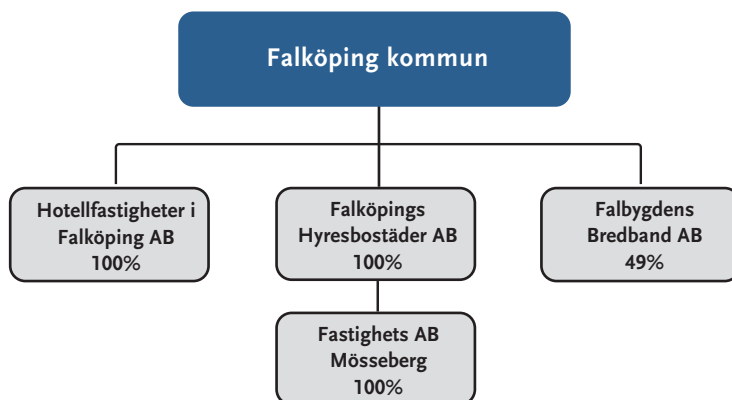
Falköpings kommun driver sedan 20 år tillbaka en biogasanläggning. Investeringar har gjorts i flera omgångar, brutto cirka 75,0 miljoner kronor, efter investeringsbidrag från klimatklivet om 12,0 miljoner kronor är nettoinvesteringen 63,0 miljoner kronor. Bokfört värde efter årliga avskrivningar, om 11,0 miljoner kronor, cirka 52,0 miljoner kronor. Driftsmässigt gick anläggningen mellan åren 2015-2020 i snitt plus/minus noll, varken under- eller överskott. Efter år 2020 med mindre matavfall på grund av tappat avtal med AÅS och lägre mottagningsavgifter har anläggningen gått med underskott, cirka 5,0 miljoner kronor per år. Från oktober 2023 har anläggningen åter avtal med AÅS, dock med lägre mottagningsavgift, vilket bör ge betydligt bättre driftsutfall.

Biogasanläggningen producerar idag fordonsgas, detta genom, uppgradering av rågas i en uppgraderingsanläggning som köptes av Göteborgs energi. Uppgraderingsanläggningen är fysiskt snart uttjänt varför det finns ett framtida investeringsbehov. Utredning pågår om kring den strategiska frågan om anläggningen i stället för att uppgradera rågasen till fordonsgas istället skall producera el via elmotorer. Även detta kräver då nyinvesteringar. Förslag i denna strategiska fråga läggs fram till kommunfullmäktige som en särskild fråga. Tidigare beräkningar visar att investeringsbehovet oavsett vägval är cirka 10,0 miljoner kronor.

Mark- och fastighetsförvärv

Falköpings kommun har inga årliga budgetmedel för mark- och fastighetsförvärv utan alla större förvärv kräver att ett enskilt ärende lyfts till kommunfullmäktige om beslut av förvärvet samt finansiering av förvärvet.

Koncern

Falköpings Hyresbostäder AB

Falköpings Hyresbostäder AB är ägs till 100,0 procent av Falköpings kommun. Bolaget har ett dotterbolag, Fastighets AB Mösseberg, som förvaltar industrifastigheter. Falköpings Hyresbostäder har omkring 2 000 lägenheter i olika storlekar belägna, inte bara i tätorten, utan också i flera av våra samhällen i kommunen. Bolaget är medlemmar i Sveriges Allmännyttas som arbetar aktivt med frågor kring miljö, framtid och utveckling. Bolaget har idag drygt 30 anställda och lägger stor vikt vid att ha en god service som utgår från våra olika områden samt från vårt centralt belägna kontor. Falköpings Hyresbostäder har en affärsplan, 2019-2023, som innehåller mål vad gäller nyproduktion, kundnöjdhet, hållbarhet, ekonomi och personal. Arbetet med ny affärsplan är pågående. Målen vad gäller miljömässig hållbarhet är också en del i uppropet "Klimatinitiativet" där bolaget satt mål att minska energianvändningen och bli fossilfria. Under år 2020 har Ägardirektiv och Bolagsordningen reviderats för Falköpings Hyresbostäder.

Fastighets AB Mösseberg

Fastighets AB Mösseberg är ett helägt dotterbolag till Falköpings Hyresbostäder AB som i sin tur ägs av Falköpings Kommun. Bolaget äger och förvaltar fastigheter i Falköping och Floby med cirka 19 000 kvm lokalyta.

Falbygdens Bredband AB

Falköpings kommun äger 49,0 procent av Falbygdens Bredband AB, resterande del ägs av Local Connect i Falköping AB. Bolaget äger och förvaltar det ortssammanbindande fibernätet i Falköpings kommun.

Hotellfastigheter i Falköping AB

I bolaget återfinns en hotellfastighet kopplad till medborgarhuset i Falköpings tätort. Fastigheten är uthyrd till Stiftelsen Bräcke diakoni som bedriver hotell- och restaurangverksamhet i fastigheten. Hyresbostäder i Falköping AB förvaltar bolaget för Falköpings kommun.

Finansiella mål

Falköpings Hyresbostäder AB, med dotterbolag Fastighets AB Mösseberg, är de bolag i kommunkoncernen som har betydande ekonomisk omsättning och balansomslutning. Dessa bolags ekonomiska utveckling har därför betydelse för hela kommunkoncernens ekonomiska utveckling. I ägardirektiven, avsnitt 3 finns angivet de finansiella målen för bolaget. Avkastningskravet, direktavkastning har reviderats, justerat från 4,0 procent till följande: Direktavkastningen på bolagets fastigheter ska över tid vara lägst genomsnittlig direktavkastning enligt Sveriges Allmännyttas statistik för riket för jämförbara bolag året före räkenskapsåret.

Vidare finns i ägardirektiven angivet maximal nivå för belåningsgrad, 60,0 procent. Flerårsplanen I flerårsplanen för år 2023-2025 sätts maximal lånenivå för år 2023 på bolagskoncernen (Hyresbostäder och Mösseberg) och Hotellfastigheter AB till 900 miljoner kronor. Denna nivå kvarstår för år 2024, men justeras så att uppdelningen blir, 790,0 miljoner kronor för Falköpings Hyresbostäder AB, 100,0 miljoner kronor för Fastighets AB Mösseberg och 10,0 miljoner kronor för Hotellfastigheter i Falköping AB. När bolagen antagit ny affärsplan kommer bolagens investeringsbudget lyftas in i kommunens flerårsplan.

Borgen och borgensavgifter

Enligt de reviderade ägardirektiven ska borgensnivå och borgensavgift beslutas årligen av kommunfullmäktige i samband med budgetbeslutet. Falköpings Hyresbostäder och dotterbolaget Fastighets AB Mösseberg har en sammanlagd borgensnivå för år 2023 på 900,0 miljoner kronor. Denna nivå kvarstår för år 2024, men justeras så att uppdelningen blir,

790,0 miljoner kronor för Falköpings Hyresbostäder AB, 100,0 miljoner kronor för Fastighets AB Mösseberg och 10,0 miljoner kronor för Hotellfastigheter AB. Den utökade borgensramen för Fastighets AB Mösseberg beror på nytt engagemang i Floby. Borgensavgiften lämnas oförändrad (0,25 procent) till år 2024.

